

KİTABIN ADI : DEDEMİN BAKKALI

YAZARIN ADI : ŞERMİN YAŞAR

Hazırlayan Kişinin Adı : Ceyhan Konuk DAYI (Veli olarak)

Bu kitapta anlatılan olayların tamamı gerçektir.

Ama belki de değildir. Belki de birazı gerçek. birazı değildir. Kahramanların tamamı hayal ürünüdür, ama belki de değildir. Yani bir kısmı gerçek olabilir, birazını uydurmuş olabilirim.Yani belki de gerçek kahramanların gerçekleri okuyup kızmasından korkuyor olabilirim. O yüzden gerçek değiller diyorum. Yani işte anlarsın, şimdi bir dünya laf edecekler, yok beni niye öyle anlattın, yok ben sana öyle mi yaptım, yok ben sana öyle dememiştim, falan. En iyisi hiçbirisi gerçek değildir diyelim. Hıı hııı hepsini ben uydurdum, onlarla hiç alakası yok... Gerçekten yok. Hepsini kurgu. Ciddiyim bak! Hem böyle bakkal çırağı mı olur?

Değil mi..?

HİÇ!

DEDEMİN BAKKALI

Yazan : Şermin Yaşar

Resimleyen : Mert Tugen

Genel Yayın Yönetmeni : Zeynep Sevde

Editör: Saide Nur Dikmen

Grafik Tasarım: Büşra Çak mak

İlk Okuyucu :

Ahmet Sinan Arı

1.Basım: Kasım, 2016, 20 bin adet 2. Basım: Kasım, 2016, 20 bin adet

3. Basım: Şubat, 2017, 20 bin adet 4. Basım: Mayıs, 2017, 20 bin adet

5. Basım: Eylül, 2017, 20 bin adet

6. Basım : Kasım, 2017, 40 bin adet

7. Basım : Mayıs, 2018, 30 bin adet JSBN: 978-605-84228-4-1

Taze Kitap Yayıncılık Tasarım Reklam ve Org. Hiz . Ltd. Şti.

Yayıncı Sertifika No: 32160

Beylerbeyi Mah. Beylerbeyi Küplüce Yolu Sok. No: 38 ı 7 Üsküdar / İSTANBUL

Tel: 0216 40117 17 e-posta: bilgi@tazek itap.com

Baskı ve Cilt:

Acar Basım ve Cilt San. Tic. A .Ş.

Beysan San. Sit . Birlik Cad. No: 26 Acar Binası 34524 Haramidere - Beylikdüzü - İSTANBUL

Tel: 0212 422 18 34 Faks: 0212 422 18 04 Sertifika No: 11957

© Taze Kitap, 2016

Telif yasası gereği bu kitabın tüm yayın hakları Taze Kitap Yayıncılık Tasarım ve Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti.'ye aittir. Tanıtım için alınacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir biçimde çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

İÇİNDEKİLER

Büyüyünce Ne Olacaksınız? ·9 ·

Dünyanın En Süper Mesleği • 13 ·

Bakkal Dedem • 18 ·

Çalışma Saatlerim • 24·

Vişneli Soda • 29 ·

Mustafa Ahi • 41 ·

Uzun Murat • 53 •

Hırsı ·70 ·

Yöresel Ürünler • 78 ·

Gıcır Şükriye • 89 ·

Seni Seviyorum ·99 ·

Kuru fasulye • 106 ·

Afrikalılar • 118 ·

Vehbi Amca ·134 ·

Mal Arabası • 148 ·

Çeşmeci Dede • 158 ·

Almancılar • 167 ·

Kaptan Dayım ·175 ·

Alternatif Arayışlar ·183 ·

Ve yıllar sonra • 198 ·

Kitabın yazarı 1982 doğumlu ama henüz büyümedi. Sanki hala çocukluğunda yaşıyor. Ensevdiği şeyler: Oyun oynamak. masal dinlemek. hikayeler uydurmak. sokakta gezmek. Büyükleri sinir eden gıcık gıcık şeyler yapmak...

Sevmediği şeyler: Çikolatanın bitmesi, birinin "içine atlet giy" demesi. tam bir şeye dalmışken birinin yemeğe çağırması. herkesin her zaman saçma sapan kural koyabilmesi. her şeyin yetişkinlerin hakkı alınması. hep onların haklı alınması falan...

Korkuları:Hamam böcekleri ve çat kaşlı büyükler...

Hayalleri: Ohooo. yazmakla bitmez...

Çocukları:Tuna. Mete. Name. bir de kendisi...

Kitapları: Başlatm Şimdi Anneliğe. Oyuncu Anne. Çok Hayal Kuran Çocuk. Kötü Alışkanlıklara İyi Öneriler, Ev Yaptm Sihirli Değnek. Tilki Masalları. Dedemin Bakkalı-Çıracık .

Dedelerime ...

Yıl 1992

Dostum, bu bir yetişkin sorusudur. Eğer etraf ında, kendinden küçüklerle nasıl konuşması gerektiğini bilmeyen yetişkinlerden fazlaca varsa, bu ve bu- nun gibi sorulara alışsan iyi edersin . Çünkü ceva- bını alana kadar gitmezler...

Bu yetişkinlerin, çocuklarla nasıl konuşulması ge- rektiğine dair fikirleri yoktur. Neler söyleyecekleri- rini, nasıl sohbet edeceklerini bilemezler.

Zannederler ki, kendileri çok zekiler, bizler de işte hiçbir şeyden anlamayan zavallı insan yavru- larıyız .

o yüzden bize "nasılsın?" diye bile soramazlar. Bizimle sohbeta, "Bugün acayip soğuk var ha, kış geldi" gibi bir cümleyle başlamazlar. Sorularını,

hayallerini , sıkıntılarını, yapmak istediklerini, ba- şardıklarını anlatmazlar. Garip bir şekilde anlama- yacağı mızı düşünüyorlar. O yüzden bizimle kar - şılaştan yetişkinler, bize, güya seviyemize uygun sorular sorarlar. Yetişkinlerin suyuna gitmemiz gerektiğini öğreneli çok olduğundan, biz de içimiz- den başka , dışımızdan başka cevaplar veririz .

Soru: Okul nasıl?

Dışımızdan verdiğim cevap: İyi.

İçimden verdiğim cevap: Yalla okul dört katlı, güzel bir bina . Konforlu . İyi düşünölmüş. Öğrenci ihtiyaçlarını karşılıyor. Yalnız koridorlar biraz dar bırakılmış...

Soru: Kaça gidiyorsun?

Dışimdan verdiğim cevap: 8'e.

İçimden verdiğim cevap: Bedava, devlet okulu .

Para vermiyoruz . Her ay bir tomar para verip gidenler var...

Soru: Amma büyümüşsün, çok mu yemek yedin?

Dışimdan verdiğim cevap: Yok.

İçimimden verdiğim cevap: Hııı, çok yemek yedim .

Yedikçe büyüyeceğim, büyümek sadece yemekle orantılı çünkü. Yiye yiye büyüyeceğim ...

Soru: Büyüyünce ne olacaksın?

Dışimdan verdiğim cevap: Doktor.

İçimden verdiğim cevap: Yahu ne bileyim ... Kariyer planı lise yıllarında yapılıyor. İnsan sevdiğ i işi yapmalı. Onu da henüz bilmiyorum . Göreceğiz yıllar içerisinde...

Bu yetişkinlerin son sorusudur. Buradan öteye g i- 'emezler. Çocukla iletişim orada kesiliyor. Ama insanın aklında derin bir iz bırakıyor bu son soru.

Doktor mu olsam? Mühendis mi yoksa? Mühendis e yapar, onu da bilmiyoruz ki ...

Öğretmen mi olsam yaa? Polis olayım polis! Yoksa

gazeteci mi olsam? Futbolcu?

Şarkıcı? Oooo bu çok iyi yaaa! Filmlerde mi oynasam? Tiyatrocu olayım, en güzeli ... Berber mi olsam?

Aman yaaa, hakikaten,

BÜYÜYÜNCE ne olacağım ben?

Dünyanın En Süper Mesleği

Büyüyünce ne olacaksın?" sorusu yetişkinler için

cok önemliydi. Karşılaştığım her on yetişkinden

dokuzu aynı soruyu soruyordu. Onlara tatmin edici bir cevap vermem gerekiyordu .

Öyleyse en doğru mesleği bulmalıydım.

Etrafımdaki yetişkinleri izlemeye başladım. Yaptıkları iş, sıkıcılık durumları, işlerini sevip sevmedikleri, kazandıkları para, bana fikir verecekti.

Bir liste hazırladım

Annem --- Ev hanımı

Bütün gün evde. -Çok sıkıcı.

Babam - İşçi

Her gün aynı saatte gidip aynı saatte geliyor.

Çok sıkıcı.

Dayım öğretmen

Her yıl aynı dersi anlatıyor. Değişik bir şey yok.

Fikret Amca - Polis

Aksiyonu bol ,can güvenliği - YOK.

Dedem 1 - Kahveci

Güzel iş. İnsanların dinlenmek için geldiği yeri bizzat sen işletiyorsun .

Eğlenceli.

Dedem 2

Bakkal

Hiç sıkıcı değil. Sürekli insanlar gelip gidiyor. İstedğin her şeyi istediğin zaman yiyip içebilirsin . Bakkalda satılan oyuncaklarla oynarsın . Kimse "parasını ver" demez. Hepsi zaten senin. İstedğin insana istediğini satarsın, istemezsen satmazsın . Böylece herkes seninle iyi geçinir. istediğin zaman bakkalı kapatır, çeker gidersin .Kimse sana nereye gittin demez. Bütün gün oturduğun yerde gazete okursun . Herkes olan biteni sana sorar.

Biktım bu işlerden dediğine göre sevmiyor. ./ '--- Sıfır. Boğaz tokluğuna çalışıyor. çok yorgun.

Öldüm bütün gün işyerinde" dediğine göre işini sevmiyor.

Zar zor geçiniyoruz .

Çok şikayetçi .

"Öğrenciyle uğraşmak zor iş" diyor.

İşini seviyor, ama üniforma ya gıcık oluyor

Bütün işi çırak yapıyor. Elinde ece kendi içtiği çay bardağını yor. Kimseye çay dağıtmıyor.

İşini seviyor. Yoksa sabahın altısında bakkalı neden açsın. Sevmese yatar, uyur.

Ne zaman para muhabbeti olsa, "memurum ben" diyor.

Demek ki iyi değil.

Para durumu, dayımla aynı.

Çay çok ucuz. Kar edebilmesi için her gün yüzlerce çay içilmesi lazım. O yüzden kazançlı bir meslek değil.

Acayip

para var. Kasa sürekli dolu .

Oh! Fıstık gibi iş.

Bakkal Dedem

O gün .kararımı verdim . Yapabileceğim tek meslek:

Bakkalcılık!

Beş dakika sonra dikildim Bakkal Dedemin karşı- sına. Beklemenin bir anlamı yoktu . Büyüyünce de-dem de bakkal olurdu. Marifet büyümeden bakkal olabilmekti .

"Ben de bakkal olmak istiyorum . Çırak lazım mı?" dedim dedeme .

"Çırak lazım da, senden çırak olur mu onu görelim önce" dedi.

"Senin yaptığın her şeyi yapabilirim. Ürünlerin üzerinde fiyatlar yazıyor. Gelene ne istediğini so- rarım, istediğini veririm, poşete koyarım, para üstünü veririm, f işini keserim. Bitti . Bunu mu yapamayacağım?" dedim.

"Pek kolaymış . Çırak olma sen, doğrudan bakkal ol bari" dedi.

"Sahi mi? Olurum. Hemen . Ne yapmam gerekiyor?"

"Bakkalın önünü süpür" dedi.

Koltuğundan kalkıp, "Geç evladım. Ben de seni bekliyordum. Yoruldum ben bu meslekten. Artık köşeme çekileceğim, sen burayı çekip çevirirsin" demesini bekliyordum .

Kapı önü süpürme görevi verdi. Olsun.

Kafaya koydum.

Sıfırdan blayacaktım.

Burası bir köy bakkalı. Senin bildiğin o büyük ve içinde market arabasıyla dolaşabildiğin marketle- re hiç benzemeyen, tek bir odadan oluşan, küçük bir köy bakkalı. Hayallerimde burayı büyütme var. İşler planladığım gibi giderse, birkaç yıla varmaz, üst katına bir kat daha çıkar, mekan genişletirim .

Sokaktan içeriye üç merdiven çıkarak giriyor ve girer girmez yassılanmış bir karton kutunun üzerine basıyorsun . Çünkü, ayaklarındaki kiri, çamuru, ıslaklığı buraya silip öyle girmen lazım içeriye.

Şimdi diyeceksin ki, neden paspas yok?

Birincisi köyde paspas bulman zor olabilir. İkincisi, her gün bir de paspas temizleme işi çıkar. Üçün- üsü, bakkalda her gün en az üç tane yeni kutu açılır ve bu kutuların mutlaka değerlendirilmesi gerekir. O koliler arka bahçede duvara asılmış bir büyük çuvalın içinde birikir ve işte böyle paspas olarak kullanılır. Bir de kullanılmayan kutular var. Yani küçük olan - ar. Sakız, bisküvi, çikolata kutuları. Onları değerlendiremiyorsun . Çok da birikiyor. O yüzden onları küçük parçalara ayırıp yakmamız ve imha etmemiz gerekiyor. Bir keresinde, kutuları yırtarken içinden üç tane bozuk para buldum . Tam üç tane...

Dedem, o paranın benim olabileceğini söyledi. Kutuların arasına yanlışlıkla düşmüş. Bakkalda olur- du böyle şeyler. Çok sevindim.

O günden sonra, çok sıkıcı olan bu işi sırf o para -lardan tekrar bulabilmek için azimle ve zevkle yaptım . Bir daha ASLA para bulamadım. Şansım mı yaver gitmiyordu, yoksa dikkatsiz mi davranıyordum?

Yoksa bu parameselesi dedemin bir numarası mıydı? İlk seferinde çuvala para koy, bulsun , se- vinsin ve kaza süsü ver... Bundan sonraki tüm görevlerde para bulma ümidiyle işi sıkılmadan yap- sın1 Çok akıllıca.

Yetişkin milleti böyledir, kafaları kurnazlığa çalı- şır. Bıyık altından "Heheheheh! Nasıl da yutturdum numarayı, para bulurum diye nasıl ayıklıyor bak kutuları hehhehe!" diye baktığını biliyordum . Ama dedeme olan saygımdan, sevgimden ve ustama olan hürmetimden yüzüne vurmuyordum . . . Yetişkinlerle mücadeleyi böyle böyle öğrenecektim.

O gün bakkaldan bir def ter aldım. Def terime,

"Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular"

ismini verdim ve ilk maddeyi yazdım

1.MADDE

"Yetişkinlerin çocuklara yaptıkları haksızlıkları, hataları görebilirsin. Yine de yüzlerine vurna. İnanmazlar.

Çocuksun, gönnezden gel. Bırak kendilerini dünyanın en zeki insanları sansınlar.."

Bakkal Dedemi tanıyayım . Olur da bir gün bu yazdıkla rımı eline geçirebilir diye doğruları çok yazamayacağım. Orta boylu, bıyıklı, azıcık göbekli,

çok sevimli, çok aşırı sevimli, çok iyi kalpli, harika bir dede. O kadar anlayışlı bir dede ki onun gibi bir dedem olduğu için çok şanslıyım. İnşallah bu say- falar eline geçer ve okur. Onu ne kadar çok sevdi- ğimi anlar böylece.

Eğer okursa dikkat etsin, bak, ne kadar sinirli, ne kadar öf - keli, ne kadar gıcık biri oldu-

ğundan hiç bahsetmedim . Gözlerini patlata patlata bana nasıl baktığı ndan,

olur olmaz her şeyde hemen "evladım sen niye böylesin, sen kime çektin" diye bağ ırmasından, ben konuşurken sürekli kaşını gözünü oynatıp beni susturmaya çalışmasında n hiç söz etmedim. Tüm bu özelliklerinin yanında çok acayip gü r kaş- ları ve bıyıkları var. Arada cebinden bir tarak çı- kartıp bıyıklarını ve kaşla rını tarıyor, o zaman ona çok gülüyorum ama belli etmiyorum .

Bir de bence sihirli güçleri var. Gazete okurken gazeteyi indirmediğ i halde benim ne yaptığımı, bakkala kimin girdiğ ini, kimin çıktığını bilebiliyor.

Süper dede midir nedir?

Bir de Kahveci Dedem var. Ondan da ara ara bahsedeceğim. O da köy kahvesini işletiyor. Kah- vehane ile bakkalın arası koşarak 90, yürüyerek 120 adım. Bütün günüm ikisinin arasında geçiyor.

Kahveci Dedem, acayip bir dede. Dünya yansa umurunda olmaz. Bütün gün kendi kahvehane - sinde çayını içer, tespih çeker, gelene geçene laf atar ve güler. Ama ben böyle olduğu için onu çok seviyorum. Ne zaman Bakkal Dedeme sinirlensem, Kahveci Dedemin yanına gidiyorum . Tam şikayet edecek oluyorum, tam "Ne yaptı bana biliyor musun" diye acıklı acıklı latacak oluyorum;

-Booşşşveeeeeerrr.

-Kap bi' bardak oralet" diyor.

Oralet dünyanın bütün dertlerini siliyor sanki, na inanıyor. Ama gerçekten de işe yarıyor. Oraletimi içerken sinirim geçiveriyor. Tekrar koşa şa bakkala gidiyorum . Sinirlenince tekrar kahveye gidiyorum . Hayatımın böyle geçip gitmesinden çok endişeliyim .

Çalışma Saatlerim

Bakkal Dedem bakkalı sabahın altısında açıyor. İlk başlarda onun bunu mesleğini çok sevdiği için yaptığını sanıyordum. Yanılmışım.

Sabahları altıda ekmek geliyor, f ırıncı ekmekleri dağıtıyor ve dedem de mecburen bakkalı açıyor. İşe başladığı m ilk haf ta ben de sabah altıda bak- kaldaki yerimi aldım.

"Sen niye geldin yav?" dedi dedem.

"Ne demek niye geldim, ırac değil miyim, kaçta başlıyorsa mesai, o saatte geleceğim" dedim.

Fakat sonraları bu saçma fikrimden vazgeçtim. Çünkü saat sekize kadar müşteri falan gelmiyor. Dedem de iki saatini koltukta horlayarak geçiriyor.

Bakkalda, içinde bir çuval toz şekerin bulunduğu bir sandık var. Rengi gri. Bu sandığın ismi de şeker sandığı... Müşteriler şeker istedikleri zaman bu sandığın içinden poşetlere şeker dolduruyoruz.

Dedem koltukta oturduğu için ben de şeker sandığının üstünde oturuyorum . Bazen şeker andığının üstünde hayallere dalıyorum . Bunun sihirli bir sandık olduğunu, içine gülme tozu attığımı, bizden şeker alan herkesi bir gülme uttuğunu, bu şekerle hoşaf yaptıklarını, bütün köyün kıkır kıkır güldüğünü hayal ediyorum. Ama dedemin horultusu bu hayalleri engelliyor. Ağız tadıyla hayal bile kurdurmuyorlar adama.

İlk hafta düzenli olarak erkenden gittim ama sonradan vazgeçtim. Saat dokuzda iş başı yapmaya başladım. Devlet memurları da sonuçta 9'da gidiyor.

Öğlene kadar dedemle birlikte bakkalda oturuyorum. Dedem öğlen saatleri ortadan kayboluyor.

"Bir şey olursa evdeyim" diyor.

Bir insan NEDEN eve gitmek ister ki? Şahsen ben hiç istemem. Sokakta gezmek, dolaşmak, oynamak varken yetişkinlerin bu eve gitme tutkusunu anlayamadım gitti.

Bir gün bakkalı kapatıp gidip baktım. Çok merak ediyordum, öğle saati bir saat boyunca evde gerçekten ne yaptığını... Uyuyormuş! İnanamadım.

Zaten saat altıda uyandın, sekize kadar da bakkalda uyudun, kalk git 12'de de evde uyu! Yetişkinlerin bu uykulu hallerine deli oluyorum. Bıraksan tüm gün uyuyacaklar... Şahsen benim başımda "Hadi yat da uyu artık" diye her gece söylenen bir annem olmasa, hayatta uyumam.

Öğlen l'de uyanıp camiye gidiyor. Camiden çıkınca kahveye gidiyor. O arada bakkala uğrayıp biraz bana kızıyor, söyleniyor, bir şeyler yapıyor. Sonra ikinci için tekrar camiye gidiyor, sonra tekrar kahveye, sonra tekrar biraz azar, biraz "Nödonbonu böyle yaptın?" diye söylenmeler ... Nihayet saat

akşam 5 gibi, "Sen artık gidebilirsin" diyor. Mesai saatlerimden memnunum . Ama o kadar çok abur cubur yiyorum ki, midemin buna alışması kolay olmayacak gibi. Kendimi frenlemeye çalışıyorum. "Sakin ol, hepsi senin, istediğin kadar yiyebilirsin, önünden almıyorlar" diyorum ama yine de olmuyor. Şeker sandığının üstünde otururken ilerleyen saatlerde neler yiyeceğimi hayal ediyorum ...

Bu hayalle yaşadığım için, dedem bakkalda nı çıkar çıkmaz yiyeceklere saldırıyorum. Önce şekerli şeyler yiyorum, sonra midem bulanıyor, midemi bastırması için tuzlu şeyler yiyorum, sonra susuyorum, gazoz içiyorum, sonra tekrar şekerli şeyler ve tekrar tuzlu, sonra tekrar gazoz ...

Dedem anneme tembihlemiş, "Çok abur cubur yiyorsun, evde yemek yemez sonra" demiş. Söylemiştim, gizli güçleri var. Yediklerimi o bakkalda yokken yediğim halde, bu kadar çok yediğimi bilmesi imkansız.

Yiyip içtiklerimin ambalajlarını bakkaldaki çöp kutusuna atıyordum. Bir gün dayım geldi. Dayım dedemin oğlu olduğu için bakkalda acayip söz sa- hibidir. Hemen dedemin koltuğuna oturup gözlerini çöp kutusuna dikti. "Amma çok şey yemişsin, cips, çikolata, gofret, ga- zoz, sakız, kuruyemiş" diye saydı.

Arkamda aşırı derecede iz bırakmıştım ve farkında değildim. Demek ki, dedem de çöp kutusunu takip ediyordu. O günden sonra bütün yediklerimin am- balajını, bakkalın önündeki çöp kutusu na attım. Böylece ne yediğimi artık kimse bilemeyecekti!

Defterimi çıkartıp küçük bir not düştüm. Bu madde olacak değerde değildi, ama olsun. kendilerine benzetecekler..."

Vişneli Soda

Bir köy bakkalında her şey, ihtiyaç duyabileceğin her şey olmak zorundadır. Ne kadar çok şey bulundurur ve ne kadar az müşteri geri çevirirsen o kadar iyi hizmet vermiş olursun . O yüzden ihtiyaçları iyi belirlemen ve tedarik etmen gerekir.

Bakkala girince sağ taraf ta bir sürü cipsin olduğu kocaman bir cips dolabı var. Eskiden, yani henüz cipsler üretilmeden ve satışa sunulmadan önce burada bir bank vardı ve gelen müşteriler bu bankın üzerine oturup bizimle sohbet edebiliyorlardı.

Hemde diledikleri kadar... Bazı müşteriler o kadar uzun zaman oturuyorlardı ki onlara gazoz ısmarladığımız bile oluyordu. Dur bir dakika. Oraya mı takıldın?

Evet cipsin olmadığı bir zaman dilimi vardı tabii ki. Eskiden çocuklar asla

cips gibi şeyler yemiyorlardı. Sanıyorum tek bildikleri abur cubur biraz bisküvi, biraz sakız ve belki birkaç çeşit kuruyemişti .

Sonunda cipsler üretilmeye başladı. Çeşit- leri arttı ve onları sergileyecek kocaman bir dolaba ihtiyacımız oldu. O yü zden müşterilerin oturduğ u bankı kaldırdık ve yerine cipsleri koyduk. Böylece gazoz ısmarlamaktan kurtulduk ve insanlar ayakta kaldılar.

Kapının sol taraf ında içecek dolabı var. İçecek do- labında şişeleri her zaman düzenli bir şekilde diz- men ve asla boş bırakmaman gerekir. Çünkü orada insanlar ne kada r çok içecek görürlerse o kadar çok içmek isterler ve bu da daha çok satış yapmak demektir.

İçecek dolabında su satmıyord uk o yıllar da. Suyu çeşmeden içiyorduk. Bakkala gelip de susadım di- yen olursa - ki zaman zaman olurdu böyle şeyler, bir bardak su veriyorduk o kadar. İçecek dolabın-

da öyle çok içecek de yoktu üstelik. G azoz, meyve suyu, maden suyu... Bu kadar!

Gazozları gençler, meyve sularını çocuklar, maden sularını da yaşlılar içiyordu.

Mesleğ e başladığım ilk haftaydı. Mevsim yaz . Dışarı s çok sıcak. Yanıyor herkes. İçecek dolabına şişeleri yerleştiriyor, boş şişeleri kasalara diziyorum. Bir çocuk geldi, meyve suyu istedi, verdim .

Şeftali mi, vişne mi, kayısı mı?" dedim. "'Fark etmez" dedi.

asıl fark etmez, hiç mi damak zevkin yok" deme- im. Müşteriye kafa tutulmaz.

·o zaman şef tali iç" dedim, şef tali suyu verdim . onra Salih Amca geldi.

·ver oradan bana bir şişe midem suyu" dedi. ülerek uzattım maden suyu şişesini.

müşterilerin iğrenç esprilerine, "Bu ne iğrenç espri Salih Amca, bir daha duymayayım" denmez, mecburen gülünür. Hatta ileri gidip "Midem suyu mu? aden suyu-midem suyu... Ne hoş bir kelime oyunu Salih Amcacım, hahahaha" gibi gurur okşayıcı sözler de söyleyebilirsin .

Ama ben sevmem, bu kadarı fazla. Espri güzelse gül, değilse gülümse geç!

Salih Amcadan sonra Metin Abi geldi, gazozunu aldı, açtı g itti. Genç müşteriler iyidir. Kendi işlerini kendileri görür. O içecek dolabının yanına gazoz açacağı koyduk. Gelip gazozlarını alıyor, açıyor, içiyor, boşunu koyuyor, parasını verip gidiyorlar.

Temiz müşteri!

Metin Abi de g itti. Yarım saat sonra Hatice Abla geldi.

"Çok fena içim yandı, ne içeyim?" dedi.

Kararsız müşteriler cenneti! Sen bilmiyorsun, ben mi bileyim?

"Gazoz" dedim.

"Ay asitli içmem" dedi. "Maden suyu" dedim.

"Sevmem, nine miyim ben?" dedi.

"Ne alakası var, o zaman meyve suyu iç" dedim.

"Meyve suyu içecek olsam, ev komposto dolu" dedi. Dolaba baktı, baktı, baktı, baktı...

"Sen bana bir kilo toz şeker ver, bir paket de un" dedi.

"İçin yanmış, bi de helva mı kavuracaksın Hatice Abla?" dedim .

"Ay yok ayol, zaten alacaktım onları. Ay ne alem çocuksun" dedi gülerek.

Nesi komik anlamadım . İçi yanmış, hiçbir şey be- ğenmeyen, orta yaşlı Hatice Ablayı memnun edemedim o gün.

O gittikten sonra şeker sandığının üstüne oturup düşünmeye başladım . Ticarete müşteriye mem- nun etmek esastı. Ama Hatice Ablayı edememiş - tik. Kendini gazoz içecek kadar genç, maden suyu içecek kadar yaşlı hissetmeyen müşteriler olabi- lirdi . Onları Hatice Abla gibi geri mi çevirecektik?

Onlara da bir içecek lazımdı.

O gün karışımla r hazırlamaya başladım. Doğru formülü bula na kada r birkaç şişe içeceğ i ziyan et- mem gerekeceğ inden dedemin camiye gitmesini bekledim . Gider gitmez, şişeleri önüme aldım. Ga- zozla meyve suyunu, maden suyuyla gazozu ka - rıştırdım . Kayısıyla gazozun karışımını tatsan bir daha bakkala uğramazdın. Hiçbiri bir şeye ben ze- medi. Ama maden suyuyla vişne suyu harika oldu. Şekeri biraz azdı, iki de kesme şeker attım.

Dehşet! Muhteşem! Çok harika!

Ben beğendiysen herkes beğenir, diye düşündüm. Bütün yaz bunu satıp köşeyi dönebilirdik. Çok satarsak, çok paramız olursa bakkalı genişletirdim. Dedemi bu küçücük bakkaldan kurtarır, ef sanemi yazardım:

Vişneli soda!

Ambalajının üstüne "Maden suyu ile vişne suyu- nun mükemmel uyumu" yazardık.

Reklamları izlemeye, reklam kağıtlarını, ürün ambalajlarını okumaya bayılırdım.

En sevdiğim slogan Trakya Birlik yağ tenekeleri- nin üzerinde yazıyordu :

"Trakya Birlik, Üreticiye ve Tüketiciye Hizmet..."

Ürüne bak, slogana bak. Hem üreticiye hizmet, hem tüketiciye ... Daha ne olsun? Benim ürünüm de böyle olacaktı işte. Orta yaşlılar vişneli sodaya bayılacak, genci yaşlısı bunu içecekti.

Dedemin cuma namazından dönmesini sabırsızlıkla bekledim. Gelmedi. Uzakıkça uzadı süre. Üç bardak vişneli soda içtim. Gelince o da tadacak ve beni tebrik edecekti. Sonunda camiden çıktı. Karşıdan bana el işaretiyle, "Ben kahveye gidiyorum" dedi.

"Haydaaaa, ne kahvesi, çabuk işinin başına gel" demek istedim ama dedelere böyle şeyler söyleyemiyorsun. Heyecanımdan bekleyecek halde de- ğildim . Söylemiştim, kahvehaneyi de zaten diğer dedem işletiyordu. Arada orada da çalışırdım.

Bir köyün en kalabalık mekanı köy kahvesidir . Bir sürü aylak adam bulunur. Aklıma süper bir fikir geldi. Ben bu harika icadımı dedelerime kahveha- nede tattırabilir ve bir sürü insanı bu muhteşem içeceklerle tanıştırebilirdim . Gözümde hemen masalarda vişneli soda içen insanlar canlandı. Çok akıl- caydı. Bardağı alıp kahveye gittim.

Kahveci Dedemle karşılaştık. Elimdeki bardağı görünce, "Dışarıdan içecek getirmiyoruz genç" dedi.

Sakacı!

Torununum ben senin, unuttun mu? Daha bu sa- oah gazeteni, gözlüğünü, suyunu getirdim, üç kere akkala yolladın, iki kere camı kapattırdın" dedim.

Gözleri açıldı, şaşırıldı.

Bunları mı sayıyorsun sen evladım?" dedi.

"sayıyorum tabii, karşılığında bir omletini içerim" edim.

Üçkağıtçı" dedi ama önümden çekildi.

Bakkal Dedemin yanına gittim. Ağaç altında Kemal Dayıyla gazete okuyor. Ne gamsız bakkal... Sanki benim bakkal dükkanım . Buldu benim gibi çırağ ı, aheste aheste namaz kılsın, kahveye gitsin, gazete okusun, ohhhh!

Hırslandım ama olay çıkartmanın yeri değildi. aha önemli bir konumuz vardı. Kahveci Dedemide çağırdım. İkisi de bana bakıyordu .

Bakkal Dedeme, "Benim harika bir fikrim var. Ma- den suyuyla vişne suyunu karıştırdım . Harika oldu. Bunu satalım bütün yaz . Köşeyi döneriz" dedim.

Önce bardağa baktı , sonra bana .

"Kahveci miyiz biz? Biz şişeyle satıyoruz. Müşteri- ye bardakla içecek mi satılır? Kahveci Deden sat- sın" dedi.

Doğru bak, bunu düşünmemiştim. Bardakta satar- sak kahveci olurduk... Kahveci Dedeme döndüm.

"Sen sat. Çok acayip zengin olursun" de- dim.

Her zamanki gamsız tavırlarıyla elini cebine so- kup, "İkisini ayrı ayrı satarsam daha zeng in olu- rum" dedi.

Soluğumu burnumdan alıyordum. Bütün samimi- yetimle , "Yaaaavvvv siz ticaretten niye hiç anla- mıyorsunuz?" diye bağırardım .

Bakkal Dedem karşı atak yaptı. Çok basit bir soru sordu:

Bakkalda kim var?"

Kimse yok" dedim ama cevabı bakkala doğru ko- arken verdim .

Bakkalın kapısını açık, tezgahı da boş bırakıp ikmiştim ve kahvede dedelerimi "ticaretten anlamamakla" suçluyordum .

Muhteşem içeceğim o gün o masada kaldı. İçtiler mi, döktüler mi, bilmiyorum.

Bakkala dönünce kendi kendime çok söyledim . Bakkalı açık bırakıp gitmek büyük hataydı.

Ama asıl hata, insanları bu kadar düşünüyor olmamdı.

"sana ne" dedim kendime . Bakkal Dedem geri çe- irsin müşteriye, Hatice Abla içecek bir şey bula- masın, Kahveci Dedem çay satsın, oralet satsın...

Sana ne? Sen rafa ürünü diz geç, sen ne karıştırıyor- sun bunların ticaretine?

o sinirle, tezgahın altından "Çocukların Yetiş- kinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı def terimi çıkarttım ve

ikinci maddeyi düştüm:

2.MADDE

"Yetişkinlere fikir verme.

Onlar her şeyin en iyisini bilir.

Karışma işlerine.

Gün gelir meyveli soda en çok satan içeceklerden biri olur, o zaman senin değerini anlarlar."

İçecek dolabının bittiği yerin yanındaki alanda raflar başlar. Bu raflarda salçalar, reçeller, ballar ve ekmeğe sürdüğümüz çikolatalar bulunur. Kava - nozdaki krem çikolatanın kapağını açtığı anda çikolatalaya hemen kavuşursun ...

Bir gün krem çikolataları raflara dize ederken aklıma dahiyane bir fikir geldi. İnsanlar bu kavanozları açtıklarında çikolataları görüyorlar ve çok seviyorlar. Eğer bu kapakları açtıklarında küçük notlarla karşılaşılrsa daha da mutlu olurlar, mutlulukları ikiye katlanır diye düşündüm. Böylece daha çok mutlu olmak için daha çok çikolata alırlar ve biz de köşeyi döneriz. Sonra da bakkalı büyütebiliriz! Bu fikir aklıma yattı.

Çikolataları raftan yeniden indirdim ve kapaklarını açtım. Kibrit çöpünün arkasıyla çikolatanın üzerine kazıyarak "Afiyet olsun!" yazdım . Benim için

muhteşem bir görevdi. Görevi tamamladım . Yarın bu çikolatalardan alıp kahvaltı masasına oturan herkesin yüzüne bir gülümseme yayılacak ve bu mutluluk dalga dalga yayılacaktı.

Ertesi sabah dedemin yanında gururla yerimi aldım. Sıkı bir tebriği hak etmiştim, ama henüz bilmiyordu. İçeriye giren mutlu insanları görünce ne olduğunu anlayacaktı. Derken ilk müşteri geldi, elinde yarım kavanoz çikolata taşıyordu .

"Vay be" dedim "esaslı adammış, tebriğe gelirken numuneyi de getirmiş yanında, dedeme gösterecek..."

"Hacı abi, bu ne?" dedi adam.

"Ne ne?" dedi dedem.

"Açılmış bu çikolata . Üstüne de yazı yazmışsınız."

"saçmalama yaaavvv, olur mu öyle şey? Kendiniz yiyip yarısını da getirmişsiniz, başka bahaneniz mi yok" dedi dedem.

Kafam masa tenisi izler gibi bir dedeme bir müşteriye gidip geliyordu ki, bakkaldan içeri eli kava - nozlu biri daha girdi .

"Hacı abi, bu ne?" dedi.

"Ne diyorsunuz siz yahu" dedi dedem ve ortalık fena halde kızıştı.

Baktım olacak gibi değil, bir kahraman edasıyla öne atıldım ve gururla,"Ben yaptım" dedim.

Olay büyümesin diye noktayı koydum aslında . Dedem aşırı sert bakışla rından birini attı. Bu bakış "Neden böyle beynsizce işler yapıyorsun sen evladım, kime çektin?" bakışıydı.

"Bu iyi bir şey. İyilik yaptım iyilik! Afiyet olsun yazdım. Küfür mü yazmışım?"

"Yok bir de küfür yazsaydın" dedi.

Çok uzatmadı. Kendi kendine söylendi. "Yapma bir daha böyle şeyler" dedi.

"İyi" dedim, "yapmayız ..."

Söylene söylene "Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı defterimi çıkarttım ve üçüncü maddeyi düştüm.

3.MADDE

"Yetişkinlere nazik davranma.

Nezaketten zerre kadar anlamıyorlar.

İstediklerini yap ve geç. Afiyet mi olacak. boğazlarına mı duracak kendleri bilir.

Gün gelir, bütün ekmeğe sürmeli çikolataların içinden afiyet olsun kağıtları çıkar,

o zaman senin değerini anlarlar."

Çikolataların üstündeki raf ta şampuan- lar ve sabunlar dururdu. Sanırım burada itiraf etmem gereken bir şey var. Bazen bakkalda ellerim çok kirlenince, şampu- naların kapağını açıp azıcık elime dam- latıyor ve gidip çeşmede ellerimi yıkıyordum. Şimdi düşünüyorum da bir başkasına ait bir şampundan azıcık almak çok iyi bir davranış değilmiş. Ama her seferinde başka bir şampunu açıyor, böylece her şampuanın azar azar azalma- sını sağlıyordum . Haksızlık yaparken bile adaletli davranıyordum . Tabii bu beni aff ettirmez . Neyse çok uzatmayayım, sonuçta herkes hata yapabilir.

Şampuanların üstünde sıvı yağlar vardı. Sıvı yağ, reçel, şampuan raf ının en alt kısmında zeytin te - nekeleri dururdu. Zeytinler tenekelerde satılır ve poşetlere kürekle doldurulurdu . Öyle şimdiki mar- ketlerde olduğu gibi dokuz çeşit zeytin yoktu tabii . Tek bir zeytin çeşidi vardı. Düşünsene o köyde 300 kişi yaşıyorsa 300 kişi de kahvaltıda aynı zeytini

yıyordu . Ne garip!

İyi bir bakkal çırağı olman için tartım işini iyibiliyor olman lazım. Yani eğer bir kilo toz şeker tartacaksan, gerçekten de bir kilo toz şeker tartmalısın .

100 gram fazla tartarsan zarar edersin. Az tartarsan müşterinin

hakkını koruyamazsın . O yüzden terazi kullanmak çok hassas iştir, adı da zaten hassas terazidir.

Genelde herkes kiloyla alışveriş yapar. 1 kilo toz şeker, 2 kilo bulg ur, yarım kilo peynir, 1 kilo yoğ ur t falan... Ama Mustafa Abi öyle yapmıyordu . Gelip

50 gram peynir, 50 gram zeytin istiyor, bir tane

de ekme alıyordu her seferinde... Ekmeğin yanına gazete kağıdı istiyordu .

Dedem onun yalnız yaşadığ ını anlattı. Kimsesi yokmuş, parası da. . . Akli kıt olduğu için çalışamı- yormuş da . İşte, sağa sola bah çe işlerine gidiyor- muş, oradan biraz kazanıyormuş .

"O 50 gram isterse sen 100 gram tar t, arada bira z da helva koy, helvaya para alma. Diğerlerinin parasını al" demişti dedem.

"Eee madem iyilik yapıyoruz, toplu iyilik yapalım. Zeytinle peyniri de bedava verelim" demiştim.

"O zaman olmaz, o zaman kendini kötü hisseder, bir daha gelmez, bırak parasıyla alsın" diyerek ka- famı allak bullak etmişti.

Mustafa Abinin bakkala her gelişi benim için yı- kım oluyordu.

· Mustafa Abi fakir ama ona fakir gibi davranma- malıyım.

· Mustafa Abi 50 gram istiyor, ben 100 gram verme- liyim ama o 50 gram aldığını sanmalı.

· Mustafa Abi helva istemiyor ama ben helva da vermeliyim ama her zaman vermemeliyim. Acaba ne zaman vermeh ne zaman vermemeliyim?

Mustafa Abinin fakir olduğunu biliyorum ama adamdan inadına para alıyorum. Bir de bunu o kendini kötü hissetmesin diye yapıyorum.

Mustafa Abinin geldiğini görünce, yerin dibine ba- tıyordum resmen . Elim ayağıma dolaşiyor, ne ya- pacağımı bilemiyordum . O gittikten sonra şeker sandığının üzerine oturup, aldıklarını nasıl yediğ i- ni hayal ediyordum.

Hayalimde, bir ağaç altına tek başına oturmuş, yere gazetesini sermiş, üstüne 100'er gram zeytin ve peynirini açmış, karnını doyuran bir Mustafa Abi canlanıyordu . Sonra ağlamaya başlıyordum . Ve Mustafa Abi ertesi gün yine geliyordu!

Bir gün yine şeker sandığının üstünde ağlarken aklıma dahiyane bir fikir geldi. Robin Hood zen- ginden alıp fakire veriyorsa, ben de pekala bunu yapabilirdim. Her türlü imkan vardı elimde. Fakir var, zeng ini bulmak kolay, bakkal def teri de var...

"Bu iş bitmiştir" dedim.

Ertesi gün yine geldi Mustafa Abi. Gene 50 gram zeytin, 50 gram peynir, bir de ekmek istedi.

"Mustafa Abi, dedem dedi ki, 'Mustafa Abine bir kilo zeytin, bir kilo peynir ver, biz sonra hesapla- şırız onla' dedi. Remzi Hoca hayır mı dağıtıyormuş ne, öyle dedi."

Bu lafı seviyordum . Arada birileri geliyor, dedemle bir şeyler konuşuyor, "Sonra hesaplaşırız" di- yorla rdi. Demek ki, iyi bir şeydi. Ben de söylesem

bir şey olmaz diye düşündüm .

Remzi Hoca zaten aşırı zengin, bir kilo peyniri, bir kilo zeytini yazsam bunun veresiye def terine, ha- yatta anlaşılmazdı. Adam hayır dağıtıyorsa neden zeytin peynir dağıtıyor ve bunu bakkalın üzerin- den yapıyor çok da sorgulamadım . Mustafa Abi de sorgulamadı. Aldı, gitti.

Sonraki günler sadece ekmek aldı. Acayip mutlu ve gururluydum . Yirmi gün sonra peynir ve zeytin almak için geldiğinde yine aynı numarayı yaptım . 1kilo zeytin, 1kilo peynir parasını Remzi Hoca'nın hesabına gururla ekledim. Hatta abartıp helvayı da yazdım . Bir kilo da helva verdim Mustafa Abiye . Mustafa Abi baktı.

"Torunu olmuş Remzi Hoca'nın. 'Helva da verin, yesin tatlı tatlı, helal hoş olsun Mustafa'ya' dedi" deyip kur tuldum .Güldü. Ben de güldü m. Çünkü çok zekiydim .

Bir gün Remzi Hocayla dedemi def terin başına eğilmiş tartışırken yakaladım. O diyor almadım, dedem diyor almışsın . O diyor, "Almadım yahu, biz peyniri zeytini Bursa'da n alırsız." Dedem diyor, "Remzi almasan neden yazalım?"

Bak bak, zengin ya, bizim peyniri zeytini de beğenmiyor diye düşünüp iyice hırslandım adama. Pis pis bakarken, dedem beni gözleriyle yakaladı. "Bu senin yazın mı?" dedi.

"Yok Robin Hood'un yazısı o" demek istedim ama sadece kafamı sallayabildim.

Sonrası şöyle oldu. "Bunu sen mi yazdın?"

"Remzi Hoca peynir, zeytin, helva aldı mı almadı mı?"

"Almadı."

"O zaman neden yazdın?" "Zengin diye."

"Sana ne evladım, mirasçısı mısın adamın?"

"Değilim. Keyf imden yazmadım ... Mustafa Abiye verdim peynirle zeytini ."

"Hangi Mustafa?"

"Garip Mustafa yok mu, 50 gram 50 gram, canım çıkıyor tartarken, verdim birer kilo yolladım. Bu adam da zengin diye ona yazdım . Sevap işte. Hayır yaptım ."

"Hayır kendi paranla olur! Başkasının parasıyla hayır mı olur?"

"Sil Remzi Hocadan bana yaz dede. Gider Kahveci Dedemden isterim para, öderim sana" dedim ve ağlayarak çıktım bakkaldan.

Bunu öğreneli çok olmuştu . Dedelerimi birbirine kırdırıyordum. İkisi de sinir olurdu. Bayramlarda

"Aaa bu kadar mı verdin, öbür dedem şu kadar verdi" deyince harçlığı hemen arttırıyorlardı. Yine işe yaradı.

"Dön geri... Remzi Hocadan özür dile. Garip Mustafa'ya da zeytin peynir götür, alıştırmışsın artık . Bir daha da veresiye def terini elleme" dedi.

"Ellemeyiz" dedim ve "Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı def terimi çıkartıp dördüncü maddeyi yazdım.

4.MADDE

"Yetişkinlere paylaşmayı öğretme. fakirler ağaç altında 50 gram zeytin yerken, zenginler para, para, para diye birbirlerini yesinler."

Uzun Murat

Vişneli maden suyu projem tutmasa da yaz aylarında içecek işi yine de fena gitmiyordu. Ama asıl bomba, dondurma sezonunu açtığımızda patlıyordu . Kışın sobanın durduğu yerden yazın sobayı kaldırıyor ve oraya kocaman bir dondurma dolabı getiriyordu dedem. Yanına külahları diziıyor, dondurmacıdan kakaolu ve kaymaklı dondurma alıp getiriyordu .

Yani evet bakkal dükkanıydı ama gerektiğinde dondurmacı da oluyordu işte.

Dondurmanın geldiği ilk gün büyüdü bir cümle yayılıyordu çocuklar arasında ...

"Bakkala dondurma gelmiiiiş..."

Hemen doluyordu bakkal. Herkese karışık dondurma veriyorduk. Delirmiş gibi dondurma yemelerini anlayamıyordum .

Tezgahın öbür taraf ında olmak değişik bir şeydi. Külâhı uzatıp parayı aldıktan sonra "Git su iç, su içmeyi unutma" diye tembihliyordum. İçimden de "Bakkal mıyız, dondurmacı mıyız? Dondurmacı mıyız, anne miyiz? Niye tembihliyoruz bunları böyle?" diye söyleniyordum. İlk bir haf ta süre- li dondurma yiyorlardı, sonra doyuyorlardı herhalde, azalıyordu satışlar.

Dondurmacı dolabı elektrikliydi. Yani eğer elektrik kesintisi olursa birkaç saat içinde dondurma diye bir şey kalmazdı. Erir giderdi. O yüzden yazın yaşanan elektrik kesintileri dedemi acayip sinirlendiriyordu. Zaten sinirlenmek için yer arıyordu bütün gün, bir de elektrik kesildiyse baruta dönüşüyordu. Elektrik kesilince dondurma kutularını dolaptan çıkartıp arabaya atıyor, en yakın ilçeye gidip orada bir dondurma dolabına koyuyordu. Yeniden elektrik- ler gelene kadar orada bekliyordu. Köye elektrik gelince, dedemin beklediği yere telefon edip geri çağırıyorduk.

Dedem böyle zamanlarda çok gergin oluyordu. Çok üzülüyordum onun bu telaşına . İçimden köyün bütün çocuklarının yanına gidip, "Siz iki gıdım don- durma yiyeceksiniz diye şu adamın çektiği çileye bakın. Gidin dondurma alın, öpün dedemin elini, teşekkür edin" diye söylenmek geliyordu. Yapamı- yordum tabii. Müşteri her zaman haklıydı çünkü.

Nasıl işse, her zaman haklıydı

Bir yaz annem ve babam beni lunaparka götürdü- ler. UÇ oyuncaya binme hakkı verdiler. Sinir oluyordum yetişkinlerin getirdiği bu kısıtlamala ra. Ömrümde bir kere gelmişim, bırakın doya doya bineyim . Üç oyuncak sınırı nedir yaaa?

Neyse, çarpışan otolara, gondola bindim . Üçün - cüyü istemedim . Gıcıklık değil mi? İstemiyorum dedim, kalsın . Madem en fazla üç tane oyunc - ğa binebiliyordum, birini bıraktım . Kendimce ben sizden daha bonkörüm demek istiyordum, bir insanlık dersi veriyordum anne babama . Kimse takmadı tabii . İyi madem binmezsen binme, deyip yürüdüler.

Dünyanın en ısrarsız ailesinin çocuğuydum .

Teklif var, ısrar yok!

Annem, "Dondurma alalım, dedi. "Kaç top sınırimız var?" diye sordum ama ne demek istediğimi anla- madı. Dondurmacı , Maraş dondurmacısıymış . Maraş'a 900 kilometre mesafede Maraş dondurması satan Bursalı adamdan dondurma aldık. Adam kü- lahı uzatıyor ve tepede asılı duran bir çana vuruyor. Külâhı vermiyor. Adam külâhı uzatıyor, alıyor- sun, ama boş külâhı alıyorsun, dolu külâh adamda kalıyor. Dondurmacı resmen gösteri yapıyor. Köylü şapkası takmış, yelek giymiş. Kostümü de var.

"Ben şu adamı biraz izleyeceğim" dedim.

"Yürüsene çocuğum geze geze ye dondurmanı, koca lunaparkta bula bula dondurmacıyı mı bul- dun izleyecek? Gel bak güldüren aynalar var, onlara bakalım" dedi annem.

Sırf annem ve babam oldukları için her dediklerini yapıyordum . Güldürmeyen aynaların karşısına geçip "Aaa ne komik olduuummm" deyip gülmem gerekiyordu . Yaptım . Sonra geri döndük.

Yolda aklıma dahiyane bir fikir geldi . Dondurmayı böyle satacaktık. O zaman çok ilgi çekecekti. Her gün ilk günkü heyecanla dondurma alacaktı çocuklar. Ve çok fena satış yapacaktık. Böylece köşeyi döner, bakkalı büyütürdük.

Döner dönmez planımı uyg ulamaya koyuldum . Dedeme bir kasket buldum, bir de yelek. Anneannemin dolabını talan ettim bulana kadar. Ama olsun, olurdu o kadar.

Çana ihtiyacımız vardı. Nerede bulacağımı biliyordum . Anneannemin eskiden koyunları vardı. Onların bazı rının boynunda çan asılı olurdu. Satmışlardı hayvanları ama çanları çıkartmışlardır herhalde diye düşündüm . Eskiden hayvanların bağlı olduğu ağıla girdim. Kokuyordu ve çok karanlıktı. El feneriyle girdim. Koku da karanlık da da- yanılmazdı ama çan çok lazımdı. Aradım, taradım ve buldum . Çanı yıkayıp ucuna kurdele bağladım . Götürüp dondurma dolabının üstüne astım.

Söylemişim, kışın dondurma dolabının yerinde soba kurulu olur ve tavana soba boruları bağlanır. Çanı tavandaki o çiviye asmam gerekiyordu ama boyum yetişmezdi . Bakkala ilk gelen müşteriden yardım isterim diye düşündüm .

İlk giren Küçük Rukiye Teyze oldu. O kadar kısa boyluydu ki, benden bile kısaydı. O yüzden ona Küçük Rukiye diyorlardı. Kendisinden daha büyük bir Rukiye daha yoktu yani . Köyün tek Rukiyesi ama o kadar küçük ki, yine de lakaba ihtiyaç duymuşlar.

Talihsizliğime üzülürken, ikinci giren Uzun Murat oldu. Uzun Murat çok uzundu ve bu iş için merdivene falan ihtiyacı yoktu . Gazoz şişesi kasasının üstüne çıkıp şıp diye bağlayıverdi . Bir de yumruk attı çana, aklım çıktı... Teşekkür ettim yine de.

"Ben Bursa'ya gidiyorum, basketçi olacağım, bas - ketçi olunca köye gelirim tekrar" dedi.

"İyi, kolay gelsin . Olursun tabii; sende uzununu mu bulacaklar? Baksana tavana çan takabiliyorsun, daha ne olsun..."

Sonra dedem geldi ve çanı gördü. Sonrası şöyle oldu:

"Bu ne yav?"

"Çan."

"Ne çanı?"((

"Koyun."

"Burada ne arıyor?"

"Dede bak şu kasketi bir giy, bir de bu yeleği, hadi ..." "Ne kasketi evladım, ne yeleği? Bu çan ne?"

"Bak ben sana göstereceğim . Bursa'da gördüm . Ma- raşlı dondurmacı böyle satıyor dondurmayı. Çana vuruyor, boş külah uzatıyor. Çok eğlenceli. Acayip satış yaparız ."

"O dondurmacının işi, biz dondurmacı mıyız?" "E dondurma satıyoruz ya, değil miyiz?"

"İşine bak sen, gazoz dolabı boşalmış bak, gazoz dolabını doldur."

Öfkeden kudururken, "Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı defterimi çıkartıp beşinci maddeyi hemen yazdım.

5.MADDE

"Yetişkinler çocukları başlarından savmak için laf değiştirdiler.

Uzatma, ikna ol. Onlarla yarışamazsın."

Dedem çana uzandı ama sökmesi imkansızdı. "O çanı nasıl taktın oraya sen" dedi.

"Uzun Murat taktı, ben takmadım'1 dedim. "Çağır da indirsin" dedi.

"Gitti o. Basketçi olmaya gitti, gelmez artık, kalsın çan orada. Çok fena kızdı dedem. Ben çıkarken söyleniyordu .

"Kilise mi burası, çan da takmış, tövbe yarabbi" fa- lan diyordu .

içeri girip, "Ne alakası var şimdi, Maraş dondurmasıyla kilisenin" diyecektim ama beş dakika önce uzatmama kararı alıp def terime yazmıştım . Uzat - madım .

Derken o yaz dedem, dondurma dolabına yeni bir kutu daha koydu. Ambalajlı dondurma! Yani bug ün yediğimiz dondurmalarından işte... İlk defa görüyordum. Bence köydeki bütün çocuklar ilk kez görü- yordu. Görünce, "Ben bunu nasıl düşünemedim" dedim.

Külahta dondurma eziyetine son!

Dondurma doldururken ister istemez insanın eli- ne bulaşıyordu . Ayrıca kararsız kalıyordu çocuklar. Sade olsun, yok yok kakaolu olsun, karışık olsun, benimki sade olsun... Böyle iyi, her şey hazır. Bulanın aklına sağlık...

Dedim ya, dedem camiye giderken beni bakkalda yalnız bırakırdı. O yokken ben beklerdim, o gelince de ben çıkabilirdim . Zaman zaman molala r veri- yordum . Cami bakkalın tam karşısında olduğu için geldiğini görürdüm.

O gün dedemi uf ukta gördüm, geliyordu, mola zamanımın başlamasına az kalmıştı. Dondurma dolabından bir tane dondurma aldım, ambalajını açtım... Dışarıda dondurmamla bir tur atarım, başka çocukların da canı ister, onlar da gelir bakkala, dondurma satarız diye düşündüm. Mola saatlerim- de bile çalışıyordum yani .

Dondurmamdan bir kere yaladım, dedemin bana doğru geldiğ ini görüyordum. Derken durdu ve geri döndü.

"N'oldu? Nereye gidiyorsun? Yine mi camiye? Bitti ya namaz!" diye bağ ıramıyorsun tabii. Ben de mecburen tezgaha geri döndüm. İyi, bakkal koltuğ una kasılır, arkama yaslanır, keyifle yerdim dondurmamı. Fakat öyle olmadı.

İçeriye birden bire müşteriler geldi. Elimdeki don- durmayı bırakmam gerekiyordu ama nereye bırakacağımı bilemedim . Sağa sola bakındım. Çikolata değil ki bu, sok ambalajına geri, koy bir köşeye ...

Üç müşteri daha girdi bakkala. İçeride en az on tane insan var ve ben elimde dondurma onlara bakıyorum. Afalladım . Panikledim . Elim ayağıma do- landı. Bugüne kadar gördüğüm en kalabalık müşteri kitlesiydi .

Dondurmayı ambalajına sokup pantolonumun ce- bine tikiştirdim . Müşterilerle ilgilendim . Bitmiyordu alışverişleri . Dedem böyle zamanla rda "Kıtlık var sanki" derdi arkalarından . Ben dedemden açık sözlüydüm, yüzlerine dedim.

"Kıtlık mı var, ne çok şey aldınız" dedim, güldüler. Aldıkça alıyorlardı. Biri kapıdan çıkıyor, yenisi ge- liyordu .

"Dedeeeeeee nereye gittin gene yaaav, ne yapıyor- sun sen camide? İmam mısın sen, bakkalsın! Dön işinin başına" diye söyleniyordum içimden.

Bunaldıkça bunaldım . Hava zaten sıcak, küçü- cük bakkalın içinde on kişiyiz ... Dondurma eridi cebimde. Çıkartamıyorum da cebimden ... Eriyip çoktaaaan yapıştı pantolonuma . Rezil vaziyetteydim. Yarım saat sonra müşteriler nihayet bitti ve son müşteriden sonra içeriye dedem girdi. Kan ter içerisinde kalmıştım . Paçala rımdan dondurmalar süzülüyordu .

Kaşlarını çatıp baştan aşağı süzdü beni . Çok dik- kat ederdi kılık kıyafet işine. Baştan konuşmuştuk. "Temiz giyineceksin " demişti. "Tamam" demiştim .

"Bu ne vaziyet? Ceplerine niye dondurma dolduru- yorsun evladım, ne biçim çocuksun sen?" dedi.

Durumu izah edemedim.

"Sen de geç gelmeseydin ... Bir saattir ne yapıyor- sun camide?" diye kızdım ...

Bu sefer de dedem geç geldi diye cebime dondur - ma doldurmuşum gibi oldu. Yine mantıksızdı. Of!

Gerçekte bakkaldaki müşterilere daha iyi hizmet vermek için pantolonunu feda etmiş bir kahramandım. Ama dedemin gözünde, ceplerine don- durma dolduran şapşalın tekiydim. Sinirle bakkaldan çıkıp eve gittim. Bahçede annemle karşılaştık . "Bu ne vaziyet?" dedi.

Bir kişi daha sorarsa ağlarım diye düşünüyordum içimden . Dişlerimi sıkıyordum. Yan kapıdan anneannem çıktı.

"Üste başa bak. Bakkal çırağı olacak bir de. Pislik içinde... Deden görmesin" dedi.

Daha fazla dayanamadım . Ağlamaya başladım. Ağlaya ağlaya içeri koşarken arkamdan, "Ağladığına göre kesin suçlu" dediler.

"Ağladığına göre suçlu" ne demek ya? "Ağladığına göre çaresiz demek ki, ağladığına göre üzgün demek ki, ağladığına göre bir derdi var demek ki" de- mek varken, "Ağladığına göre suçlu" nedir ya?

Dünyanın en vicdansız ailesinin ortasına doğmuştum.

Koşa koşa kapıdan çıkıp aynı yolu tekrar gittim. Bakkala girip bir hışımla tezgahın altındaki defterimi aldım.

"Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı defterime altıncı maddeyi yazdım.

6. MADDE

"Her zaman, zekasıyla övünen yetişkin milleti, aslında kafasını pek çalıştırmaz.

Genelde olayların görünen taraflarıyla ilgilenir ve altında yatan nedenlere bakmazlar.

O yüzden de çokça yanılırlar. Onlara gerçeği anlatmaya çalışma, anlamazlar.

Ayrıca insan suçlamaya bayılırlar. Ayrıca kağıtlı dondurmaya da gıcık oldum..."

Ertesi gün yine bakkala gittim. Olurdu böyle şeyler. İstifa edecek bir durum yoktu sonuçta, paşa paşa işimin başına döndüm.

Elektrik kesintisi çok sık yaşanıyordu . Bu yüzden priz, fiş, lamba, kablo gibi bir bakkalda değil de bir elektrikçiye bulunması gereken tüm teçhizatı satıyorduk. Ama en çok da mum satılıyordu . Elektrik kesintisinin yaşandığı günlerde, mum, bakkalın en çok satan ürünü oluyordu.

Bir gün yine elektrikler kesildi . Dedem dondurma - ları arabaya yükleyip ilçedeki dondurmacıya gitti. Bakkal bana kaldı. Ve akşam olmak üzereydi.

Bu şu demekti:

Karanlık bir gece bizi bekliyor . Herkes karanlık - ta kalacak . Karanlıkta kalmak istemeyen herkes mum yakacak. Peki, mum nerede satılıyor? Bak - kalda. Bakkal kim? Biziz. Mumla r kimin? Bizim. O zaman istediğimiz fiyata satabilir miyiz? Satarız .

Hemen mumla ra zam yaptım ve elektrikler uzun süre gelmesin diye dua ettim. Eğer yeterli sayıda mum satarsam bu akşam köşeyi dönerdik. Sonuç- ta krizi fırsata çevirmek diye de bir şey vardı.

Mumun yeni fiyatını üzerine yapıştırdım. Bir kar- tona "Karanlıkta kalmamak için kaliteli mum alın" yazdım ve iki tane de mum yaktım. Mumun yanı - yor olması önemliydi . Satışı arttırmak ve müşterilerin dikkatini çekmek için iki mumu feda etmiş- tim. Reklam bütçesinden harcıyordum.

Birazdan herkes bakkala akın eder, mum almak için sıraya girer, zam yaptığımı anlarlar ama mum- ların kaliteli olduğunu okuyup alırlar diye düşünü - yordum . Fakat bakkala ilk gelen dedem oldu.

Ne yalan söyleyeyim, beklemiyordum. Dondurma- ları götürmüştü o. Elektrikler gelene kadar gelmemeliydi .

"Sen neden geldin ki bakkala" dedim, dedemin bakkal koltuğundan yavaşça aşağıya kayarken ... O gelince oturmuyordum koltuğa . Sonuçta bakkal oydu, ben çırağıydım. Cevap vermedi dedem. Bakkal olan o, bakkal dükkânı da onun. Ben de adama, "Neden geldin" diyorum. Soruyu değiştirdim.

Sonrası şöyle oldu:

"Hani dondurmalar nerede?"

"Trafolarda bakım varmış, elektrikler gidip gele- cekmiş. Yarın alırsınız dondurmaları."

"Hın."

"Sen niye gündüz vakti mum yaktın, bunlar ne?"

"Reklam o. Işıklı tabela gibi düşün. Gelen insanla- rın dikkatini çekmek için yaktım."

"Fiyatı niye öyle iki katı?"

"Zam yaptım. Nasıl olsa insanların ihtiyacı var, böyle alsınlar, daha çok para kazanırsınız" dedim ama dedem daha cümlemi bitirmeden atak yaptı.

"Evladım sen üçkağ itçi mısın? Müşteri mi ka zık- lıyorsun sen? Cin olmadan adam mı çarpıyorsun? Kaldır o etiketi çabuk. Kime çektin çocuğum sen?"

Sorular ardı ardına geliyordu . Mumu üfleyip bak- kaldan çıktım. Söylemiştim. Dedem, elektrikler kesilip de dondurmaları ilçeye götürmek zorunda kaldığında çok sinirli oluyordu.

Bakkal her zaman çok kalabalık olmuyordu. Bazen aşırı sakin günler yaşanıyor du . Ben o günle- re "Herkes Tok Günü" adını takmıştım . Kimse gelmiyordu . Ben de Herkes Tok Günleri'nde şeker sandığının üzerine oturup geleceğe dair planlar yapıyordum .

En büyük korkularımdan bir tanesi bakkala hırsız girmesiydi . Bir hırsız girdiğinde ne yapmam gerektiğ ini bilmiyordum, dedem bu konuda bilgi vermemişti . Bence o da bilmiyordu. Yani yüzleri maskeli adamlar bakkala girip de, "Boşalt çabuk kasayı" derse ne yapacaktık, hiçbir fikrimiz yoktu .

Dedeme bir kez sordum, "Açma şom ağzını, olmaz köyde böyle şeyler" dedi.

Fakat ben bu bakkalın çırağı olarak her türlü tedbi- ri almak zorundaydım .

Bunu n için bir karar aldım. Köydeki oğlanlardan iki tanesi, haf ta sonları ilçeye karateye gidiyordu . Karate öğrenecektim . Artık hangi kuşak olursa, fark etmezdi . Eve gidip kararımı açıkladım.

Anneme , "Bakkalı koruyabilmem için karate öğ- renmem gerekiyor. Beni karate kursuna gönderin" dedim.

Ama o, bu iki cümleyi "Karnım aç" diye duydu . Çoğu zaman böyle oluyordu, benim ağzımdan çıkan cümleler annemin kulağ ına başka türlü ulaşıyordu .

"Birazdan yemek yeriz, ortadan kaybolma" dedi. Sinirlendim.

"Açım mı dedim ben sana? Karate kursu dedim, beni kaydettirin" dedim.

Annem, "Sofrada yedin yedin, yoksa aç kalırsın" dedi.

Annelerin en büyük korkusunun çocuklarının aç kalması olduğuna emindim . Anneme ne desem konuyu yemeğe bağlıyordu. Mesela aramızda şöyle diyaloglar geçiyordu.

"Anneee, ben büyüyünce belki yazar olurum."

"Sen önce yemeğ ini ye de bakalım, yazarlık geri kalsın."

"Bence ben piyano falan çalamam ama belki org çalabilirim, değil mi anne?"

"Kahvaltını bitir hadi, okula geç kalma." "Anneee Esralar var ya, tatile gidiyorlarmış."

"O tabağı bitirmezsen sen sokağa bile çıkamazsın, ne tatili?"

"Anne, karnım ağrıyor benim ."

"Yemek yemezsen ağrır tabi."

Yemek, yemek, yemek. yemek!

O gün de diyalogumuz böyle geçti, karate, yemek, karate, yemek, karate, yemek... Karate konusunda şansımı birkaç kez daha denedim, yine yemeğe davet edilince vazg eçtim.

Hırsızlarla mücadelede başka bir yöntem geliştir- meliydim. İkna etmeye çalışabilirdim.

Hırsız içeriye girerse, "Hoş geldiniz, burası küçücük bir köy bakkalı. Günde en fazla şu kadar para kazanıyoruz . O kadarlık para için kendinizi yormanıza, adınızı kirletmenize gerek yok. Buyuru n bir gazoz açayım, dinlenin, gidin" falan diyebilirdim.

Sonuçta tatlı dil yılanı deliğinden çıkartıyorsa, hır - sızı da bakkaldan çıkartabilirdi. Fakat bu plan sa- dece ben bakkaldayken hırsız gelirse geçerli olur- du. Dedem varken gelirlerse dedem onlara biraz zor güler yüz gösterirdi . Bana göstermiyor, hırsıza mı gösterecek?

Ben de bir köpek almaya karar verdim . Bakkalın önünde sürekli bir köpek durursa, hırsız mırsız gelemezdi . Harika fikirdi. Ama dedem buna asla razı gelmezdi.

"Bir köpek alalım, besleyelim" desem kesin o sert bakışlarından birini atardı. Ben de bu işi gizlice yapmaya kara r verdim .

Köyde sahipsiz bir köpek var. Sapsarı ve aşırı akıllı bir köpek. Saddam...

Ad ını kim koymuş bilmiyorum, bütün köy ona Sad- dam diyor. Ve bence bu isim ona çok yakışiyordu. Saddam'ı peşime takıp bakkala getirdim .

Bakkalın en ucuz ürünü, kiloluk bisküvi ... Bisküvi kutusunun içinde bütün bisküviler oluyor, bir de kırık bisküviler. Kırıklarla rı kimse almıyordu. Ben yi- yordum. Bunda n sonra Saddam yiyecekti .

Saddam'a her gün biraz bisküvi verdim . Her geldi- ğinde bisküvisini kaptı. Sonunda bakkalın önün- den ayrılmaz oldu.

Dedem birkaç kere, "Amma alıştı bu hayvan da bakkala, bir şeyler mi veriyorsun sen buna?" falan diye sordu ama inkar ettim.

"Ne vereyim köpeğe dede, ben bile doğru dürüst bir şey yemiyorum, baksana çöp kutusu boş" dedim, yırttım .

Ama artık Saddam koruma köpeğimizdi, işlem ta- mamdı. Bir kez daha zekamla gurur duyabilirdim . Her türlü hırsıza hazırдық ...

Yani ben öyle sanıyordum. Babaannemlerde kaldı- ğımız bir gece, sabaha karşı, ev telefonu çaldı. An - nem açtı telefonu.

"Aaaa! Eeee? Hiiiihhhh! Tühhhhh!" diye şa- şırdıkça şaşırıldı telefona. Herkes pijamalarla annemin başına dikilmişti. Telefonu kapatınca bize dönüp, "Bakkala hırsız girmiş" dedi.

Hemen atladım. "Çıkmış mı?" dedim. Annem şaşırıldı.

"Kim çıkmış mı?' dedi.

"Hırsız yav! Orda mıymış hala? Gidip konuşayım ben" dedim.

Annem bir bakış attı bana . Çok değişik bakıyordu . Uzatmadım. Yatağ ıma geri döndüm. Geri kalanını içeriden dinleyebilirdim.

Olay şöyle olmuş:

Gece hırsızlar gelip bakkalın kapısını zorlamışlar. Kapıyı açamayınca camı denemişler. Onu da açamamışlar. Dedemin evi, bakkalın hemen yanın - daydı. Hırsızlar bu detayı atlamışlar. Dedemi gece uyku tutmamış, su içmeye kalkmış . (Gündüz o ka- dar uyursan gece uyuyamazsın tabii .) Su içtikten sonra yatağ ına dönerken sokakta el lambası yan- simaları görmüş, kendi el fenerini alıp sokağa çık- mış. "Kim var orada?" demesiyle hırsızın kaçması bir olmuş. Neticede hırsızlar içeriye girememişler. Sabah kalkınca bakkala gittim. Saddam merdiven- lerin orada dikiliyordu .

"Neredeydin gece çakal?" dedim.

Hayvanı tam zamanlı çalıştırmak istiyorsam, bis- küviyi artırmalıyım .

Dedem beni görünce, "Hoş geldin şom ağızlı, hırsız dedin bak geldi hırsız" dedi.

Sanki ben çağırdım hırsızları.

"Gazoz açsaydın" dedim. Anlamadı. Anlamaz.

Benimle konuşmayı birazcık deneseydiniz, ne demek istediğimi anlardınız ...

Yöresel Ürünler

Burası bir köy bakkalı evet. Gelen geçen herkesi

tanırız, ama bazen tanımadıĝımız birileri de gelir. Ya kaybolmuş yolu bulamamışlardır ve yol sormak için bakkala uğ ramışlardır ya da birine birkaç gün- lüğüne ziyarete gelmişlerdir.

Yabancılar bakkala geldiklerinde değişik sorularla muhabbet etmeye çalışırlar.

"İşler nasıl? Kaç kişi yaşıyor bu köyde? Yerel ürün- ler satıyor musunuz?" falan.

Sevmem bu soruları. Yine de cevaplarım.

"İşler iyi, kalabalık bir köy burası, kaç kişi bilmiyo- rum. Yerel ürün satmıyoruz, niye satalım ki?"

Bu son soruyu sorduğumda kafamda bir ışık yandı. Niye satmayalım ki? Ben bunu düşünürken, bir çocukla annesi girdi içeriye. Tanımıyoru m, kapının önünde bir araba duruyor. Yabancılar .

"Kayboldunuz mu?" diye sordum.

"Yoooo" dedi kadın . "Niye kaybolalım, ne münasebet?"

Atarlı yetişkin! Bunlar durduk yere alınır, durduk

yere gerilim yaratır, durduk yere insanı tersler. Atarlı yetişkinlere hiç bulaşmam . Söylediğime pişman oldum. Kötü bir şey olduğunu bile bile içim- den, "İnşallah da kaybolursun" dedim.

Annem bunu yapt ıgımı duysa çok kızar . "Kimseye beddua etme, döner dolaşır seni bulur" der hep. Bu beddua sayılmaz, hak edilmiş bir kötü dilek diyelim.

Kadının çocuğu çikolata almak istedi.

"Aaaaa çikolata alamazsın, bak dişlerin çürüyor"dedi annesi.

Benim annem bana bunu dese, acayip gıcık olurum.

"Cips alayım mı?" dedi çocuk.

"Cips mi, ne cipsi? Cips yenir mi annecim?" dedi annesi.

"Yenmez mi? Biz koca köy halkı her gün paket pa- ket yiyoruz, yanlış mı yapıyoruz" diye geçirdim içimden. Çocuk meyve sularına yöneldi.

"Arabada var annem, evden çıkarken sıktım ben sana, mataranda var. Vitamini gitmiştir ama olsun, bunlardan iyidir" dedi.

Çocuk bisküvi almak istedi.

"Kurabiye yaptım ya annem ben sana, arabada dolu, ne güzel, ev yapımı, üzümlü ... Bunları kim bi- lir ne koşullarda yapıyorlar" dedi anne.

"Dondurma" dedi çocuk, "Aaaaa açık dondurma, hayatta almam" dedi.

İçimden "Yahu ne yiyecek bu çocuk be kadın" diye bağ ırmak geldi ama yapamadı

Neden? Çünkü müşteri her zaman haklı!

Tezgahın arkasından gözlerim yuvalarından fı r- layarak onları izledim. Sonunda kadın çocuğa bir tane küçücük şekerless sakız aldı ve çıktılar. Yirmi dakika bakkalda durup bir tane küçük şekerless sakız aldılar. O gün onlar kapıdan çıktıktan sonra bakkalın tarihine yeni f ikrimi altın harflerle yaz- dım: Bu organik işi tutar!

Yazın bu köyde kadınların hepsi kendilerine kış- lık hazırlar. Salça, reçel, makarna, tarhana, turşu, yufka, konserve ... Bir sürü bir şeyler. Bütün bir yazı bunlarla geçirirler. Tüm bunları yaparken çocukların ayak altında dolaşmasını asla istemezler. Onlar için bu ürünler altın değerindedir.

Birbirlerine, "Ay benim salçam bu sene çok güzel olduuuu!", "Reçellerimi bir gör, bakmaya doyamazsın" gibi garip şeyler söylerler.

Mesela bu yaptıkları ürünlerden birazını yanlış - lıkla döksen ya da ziyan etsen kıyamet kopar. "Ne kadar uğraştım ben onlarla bütün yaz, sakın ziyan etme" diye boğazına dizerler. O yüzden, bakkala koymayı planladığım bu organik ürünleri tek bir evden almamın imkanı yoktu. Gizlice almak bana göre olmadığından, ödünç almak en güzeliydi ...

Babaanneme gidip, "Babaanne, anneannem dedi ki, senin salçan çok güzel oluyormuş, bir kavanoz versin de ben yapınca ona veririm, şöyle ağız ta- dıyla bir salça yiyeyim" dedim.

Babaannemin yü zünde güller açtı. Dünürü salça- sından istiyor, çok beğenmiş, vay vay vayyy! He- men iki kavanoz verdi . Bir değil iki! Selam söyledi,

"baş üstü ne" dedim, kaçtım. Salçayı, bakkalın de- posu nda bulunan en arka bölüme sakladım.

Sonra Emine Teyzeme gidip, babaannem için tur- şu istedim. Sonra Seher Teyzeme gidip reçel istedim. Huriye Yengemden hoşaf aldım. Hatice Tey- zeden tarhana isietlim. Ondan isterken durumu biraz abarttım. Dedim ki, "Senin tarhanan dilden dile dolaşiyor. Tarifini istemeye de utanıyorlar. Bir pişirimlik verecekmışsin, kendileri bulacaklarmış içine neler koyduğunun"

İnanı. Kadınlar övülmeye dayanamazlar. Cidden . Buna inanmaya dününden razıymış .

"Onlar bir de benim ev makarnamı yesinler, tadına doyamazlar" dedi ve bir poşet de ev makarnası ver- di. Dünyalar benim oldu.

Yöresel ürünler pazarım için gerekli olan her şey hazır. Bunları sattığımda kendi payımı düşüp, parasını götürüp onlara vermeyi ve durumu açık- lamayı düşünüyordum. Şimdi mesela o atarlı ka- dın bakkala gelse, bunların hepsine bayılırdı. Ama hala eksik bir şeyler vardı. Çocuğa verecek bir şe- yimiz yoktu. Kurabiye Kurabiye bu işi çözerdi. Ha- lama gittim. Bayan yuf ka yürek ...

"Of ff ff yaaaa, bütün gün bakkal bekliyorum. Dünya kadar çikolata var, bisküvi var ama senin yaptığın o kurabiyenin tadı hiçbirinde yok. Olsaydı şimdi çaya bana bana yerdim hala yaaaa. Ama yorulma, gideyim de ben bakkaldan sağlıksız şeylerden alıp yiyeyim" falan dedim.

"Aaaa yaparım ben sana halam" dedi.

Yapar biliyorum . Doğru zamanda doğru yerdeyim. Bir tepsi kurabiye yaptı. Başında bekledim . Üç tane koydu tabağa ...

"Bu ne? Kime yetecek? Ben onları bakkal önündeki çocuklara dağıtacağım. Söz verdim . Hepsine anlattım halam çok güzel kurabiye yapar diye. Hep- sinin ağzının suları aktı. İçlerinde kurabiyenin ne olduğunu bilmeyenler var. O üç tane senin olsun, gerisini ver bana. Yazıktır, günahdır. Sevap hala . Allah sevdiğine kavuşturur."

İşte o son cümleye dayanamadı. Zaten sevdiğine vermiyordu dedem. En hassas noktadan vurdum. üç taneyi de bıraktı tepsiye geri.

"Hepsini götür" dedi.

Çok üzüldüm . Şu bakkal işi bir bitsin, bu kızı sev- amipe kavuşturmanın yollarını aramalıyım. Yeterince istersem çözerdim o işi. Evlendiklerinde , bana bu iyiliğimin bedeli olarak tepsi tepsi kurabi- ye yapardı. Zaten ara ara kahveye gidiyor, dedemin yanında oraletimi içerken, "Var ya, benim bir kızım olsa kesin sevdiğine verirdim, hiç ikiletmezdim. Aşka saygım sonsuz olurdu" falan diyordum . Dedem duymazlıktan geliyordu .

Kurabiyeleri boş bisküvi kutularından birinin içi- ne doldurdum. Sağdan soldan topladığım yöresel ürünlerimi bir rafa yerleştirdim . Hepsi yan yana çok güzel durdular. Bu iş tutarsa köyün bütün kadınlarını bütün yaz kendim için çalıştırırdım . Baş- ka yerlerden köye alışverişe gelirlerdi . Bakkalı kesin büyütürdüm .

Sonra bir kartona keçeli kalemle

"KAYA BAKKALİYESİ NDE YÖRESEL ÜRÜNLER SATILMAKTADIR"

yazdım ve cama astım.

Sonra dedem geldi ve yazıyı gördü. Ne mi oldu? Şöyle ki :

"Yöresel ürün de ne demek?"

"Yöresel ürün salça, reçel, turşu, tarhana gibi, bura - da yapılan ürün demek ."

"Onu biliyoruz . Bizim bakkalda ne işi var, kim getirdi?"

"Ben getirdim ."

"Yok muydu bizde salça falan? Satıyoruz ya işte." "Bunlar yöresel, daha çok satar."

"Nereden buldun?"

"Orası karışık."

"Nasıl karışık, kimden aldın onları? Para mı ver- din onlara? Parayı nereden buldun? Kasadan mı aldın?"

"Ya dede, ödünç aldım. Babaannemden, teyzem- den, yengemden, evden falan yaaa. Satınca veririm paralarını . Satarım bugün zaten."

"Evladım herkesin evi bunlarla dolu, satılır mı bun - lar burada? Lazım olursa hediye edilir. Köy yeri burası. Komşuluk bunun için var. 'Tarhanam bitti' dersin, çıkartıp verirler. Bakkaldan tarhana mı alı- nır? Çabuk git ver onları, bir daha da saçma sapan işler yapma böyle . O kartonu da indir camdan . Yö- resel ürünmüş ..."

"Yöresel ürün tabii. Kurabiyelere bak. Senin biskü- vilerine on basar. Yıllardır zehirledik milleti ... Çocukların dişleri çürüdü. Cips mi yenir? Cips sattık biz yaaa, cips sattık! Nasıl yapıldığı belli olmayan şeyler sattık!" diye diye atarlı kadının bütün atarla- rını dedeme saldım.

Ama hem patronum hem dedem olduğu için beni kapının önüne koydu. Tek tek bütün kavanozları ve ürünleri aldığım yerlere götürdüm. Dedeme olan hıncımın intikamını onlardan aldım

Babaanneme, "Beğenmediler salçanı, ne biçimmiş, bir daha güzel yapsın dediler" dedim.

Seher Teyzemin reçeline, Huriye Yengemin hoşafına "kötü" dedim. "Yiyemediler, geri yolladılar," dedim. Hatice Teyzenin dünyaca ünlü tarhana ve makarnalarını geri vermeye bile tenezzül etmedim, kapının önüne bıraktım kaçtım. Sinirden deli olmuştum.

Halamın kurabiyeleri kaldı bir tek elimde. Onları geri götürmeye kıyamadım. Geri götürürsem Allah sevdiğine kavuştursun böl.. .. e akı acak e a- vuşamayacağını düşünüp üzülecekti. Kıyamadım. Bilmesin kurabiyelerin başına geleni ...

Kurabiye kutusunu alıp gölün oraya gittim. Tam olarak göl sayılmaz, gölcük, belki de su birikintisi. Pisti göl, bataklık gibiydi. Koktuğu için kimse gelmiyordu . Ben kurbağaları seviyordum. Oraya gittim. Kurabiyelerden yerken Saddam geldi. Saddam'a verdim kurabiyelerden, bayıldı. Bir tane kendim yedim, bir tane Saddam'a verdim .

"Al bakalım Saddam. Yiyelim. sevenler kavuşsun"

dedim.

Saddam'la ikimiz arkamıza baka baka bakkala geri döndük. Bundan sonra her sabah Saddam'a bakkaldaki en pahalı bisküvilerden bir tane ikram edecektim.

Oh olsun! Madem dedem kar etmek istemiyor, o zaman zarar edelim.

Oh olsun!

Gıcır Şükriye

Günlük işlerim vardı bakkalda . Bunları tek tek ya - zayım, zamanın nasıl geçtiği hakkında fikir verir.

- Bakkalı süpürmek.
- Tezgahı silmek.
- Rafları kontrol etmek ve biten ürünleri dizmek.
- Ekmek dolabının içini temizlemek.
- Çöpleri boşaltmak.
- Kapının önüne su dökmek! (Temizliğin bir parçası)
- Ve külah yapmak.

Külah yapmak ciddi işti. Çok işe yarardı külahlarla. Gazete kağıtlarını kesiyorsun , elinle sararak çeşitli boyutlarda külahlar yapıyorsun. Bu külahlara çe- kirdek, çivi, yumur ta, perde tokası falan koyuyorsun işte. Bir çeşit kese kağıdı görevi görüyor.

Dedem tezgahın altına her elini attığında külah bulmak ister. Bulamazsa sinirlenir. Bu yüzden külah işine çok dikkat ederdim.

Takıntılı adamdı dedem. Olmayacak şeylere sinir- lenirdi. Mesela poşet, onu en çok sinir eden şeylerin başında gelir. Poşetler bir kiloluk, iki kiloluk, beş kiloluk poşetler diye ayrılır. Diyelim ki müşteri bir kilo toz

şeker istedi ve ben iki kiloluk poşete bir kilo toz şeker doldurdum ya, sinirden küplere biner mesela . Neden ? Bilmiyorum .

Yetişkinler böyledir, gereksiz şeylerle kendileri -

ni üzmeğe bayılırlar . Poşet işini çabuk kavramı ş- tım ama o dondurma olayından sonra sırf dedemi sinirlendirmek için her şeyi beş kiloluk poşetlere koyuyordum . Sinirden g özleri dönüyordu , ohhh diyordum, ohhhhhhhı

O zamanlar pakette kuruyemiş, çekirdek falan satılmıyordu. Çekirdekleri dedem kuruyemişçiden

20 kiloluk çuvallarda alıyordu, oradan külahlara çay bardakla rı ile doldurarak müşteriye veriyorduk. Köyde düğün, bayram, şenlik gibi bir şeyler olduğunda acayip patlıyordu çekirdek satışları. Saatlerce çekirdek dolduruyorduk tezgahın arka- sında.

Bir gün dedem, "Akşama düğün var, külah yapma - yı unutma" dedi ve yemeğe g itti. Ben de gazeteleri kesip külah yapmaya başladım .

Derken aklıma müthiş bir fikir geldi!

Nasıl olsa akşama bir sürü çekirdek satacaktık . Akşama bardak bardak çekirdek doldurup müşteriye bekletmek yerine, çekirdekleri önceden paket - lerssem daha hızlı hizmet verebilirdik. Süper fikir, dedim ve külahları doldurmaya başladım . Tam 50 külah çekirdek yaptım . Bir kutunun içine dizdim. Dedemden sıkı bir tebrik bekliyordum.

Yemekten dönünce tezgahın üzerindeki kutuyu gördü. İçinde 50 tane içi çekirdek dolu külah olan kutuyu gösterip,

"Bunlar ne?" diye sordu.

"Çekirdek işte. Akşama isteyene buradan veririz . Yerimizden kalkmayız . Oturduğumuz yerden satarız çekirdekleri, mis gibi paketli çekirdek. Nasıl fikir?"

Bu çocuk kime çekti böyle bakışını attı dedem.

"Tembel misin evladım sen? Müşteriye hizmet et- meye mi üşeniyorsun? Hazırcı mısın?" dedi.

"Haydaaaa.... Buradan onu nasıl çıkarttın yahu, öküz altında buzağı arıyorsun dedeee" diyecektim ama dedeye böyle denmezdi .

"Tembel olsam bir saattir bunları hazırlar mıydım dede?" diyebilirdim sadece.

Biz konuşurken içeriye Gıcır Şükriye girdi. Bela ge- liyorum demez...

Gıcır Şükriye buraların temizlik hastası. İşi gücü temizlik, deterjan, öyle şeyler... Aslında çok yaşlı, gözlerinin bile doğru dürüst görmemesi lazım ama o görüyor. Her türlü lekeyi, tozu görüyor. Bakkala her geldiğinde, "Temizlesene sen buraları" di- yor bana. "Temiz zaten" diyorum ama inanmıyor. "Gözümle göreyim, süpür şuraları" diyor. Kaç kere onun gözünün önünde bakkal süpürdüm. Ve tabii diğer müşterilerin önünde ...

Çok sinir bir durum, anlatamam . Ama dediğini yapmak zorundayım. Neden? Çünkü müşteri her zaman haklıdır. Saçma sapan istekleri olsa da, haklıdır.

Gıcır Şükriye bir gün torununu gönderdi bakkala.

"Bobannem tuz ruhu

İstı yoo" dedi toraman çocuk.

Baktım, bulamadım tuz ruhunu. Dedem bazen öyle değişik yerle- re sokuyor ki bakkaldaki ürünleri, yerini sadece kendisi biliyor .

Kim bilir nereye koymuştur dedim, çok da arama- dım. Ama Gıcır Şükriye'ye bir paket yemek tuzu gönderdim .

"Bunu bobannene ver, şimdilik tuzu alsın, ruhunu arkadan gönderirim" dedim toramana .

Beş dakika sonra geldi Gıcır Şükriye. Onunla dalga geçmeye utanmıyor muymuşum, ne edepsizmişim, falan. Söylendi, söylendi, tuz ruhunu almadan gitti.

Gıcır Şükriye'nin en sevdiği şeylerden biri Akif Suyu'ydu . Eskiden, çok eskiden, Akif Suyu diye bir çamaşır suyu markası varmış. Sonra üretilmemeye başlamış. Yerine bir sürü çamaşır suyu geldi bakkala. Gıcır Şükriye'yi ikna edemedik.

"Bak o, marka nın adı. Artık üretilmiyor. Şimdi yenileri var. Bunların adı çamaşır suyu. O da çamaşır suyu, bu da çamaşır suyu" dediysek de inandıra- madık.

Tuz ruhunu almadan gitti ya, yarım saat sonra to- raman torununu bir daha yolladı. "Bobannem Akif Suyu istiyooo" dedi oğlan . Dur bir de toruna anlatayım, belki o Gıcır Şükriye'ye anlatır diye düşündüm.

"Akif Suyu yok. Akif'i zabıta- lar yakalamış . İşiyormuş şişelerin içine hep. Bize çamaşır suyu diye çişini satıyormuş adam. Yıllarca onu kullanmışız . O yüzden sarıymış o çamaşır suyu. Satmıyoruz artık onu. Bunu babaannene anlat, ben sana başka ça- maşır suyu vereyim, onu götür" dedim ve yolladım toraman torunu .

Gıcır Şükriye, beş dakika sonra daha bir hışımla girdi içeriye. Dedem de bakkaldaydı. Bir sürü şey anlattı dedeme. Tuz ruhu yerine tuz gönderip dal- ga geçmişim . Yalancıymışım . Elin adamına iftira atıyormuşum .

İçimden, "Sana ne, Akif'in avukatı mısın?" diyor- dum, ama dışımdan sesim çıkmıyordu .

Sonrası şöyle oldu:

"Doğru mu Şükriye Ablanın dedikleri?"

"Abartıyor dede yaaa."

"Doğru konuş . Ne dedin kadına?"

"Tuz ruhunu bulamadım . Tuz gönderdim, ruhunu arkadan yollarız dedim."

"Tuz ruhunu neden bulamadın?"

"Ne bileyim, nereye kaldırıdıysan artık! Bulsan satardım zaten, ben istemez miyim bakkal kazansın, köşeyi dönelim, ikinci katı çıkalım?"

"Başlatma ikinci katına ... Akif Suyu ne?"

"Ne bileyim dede ben yaaa . Takmış bu kadın Akif Suyu'na. Yok diyorum anlamıyor, ben de uydurdum , Akif şişelere işiyormuş, zabıtalara yakalamış dedim."

Bu bölümde azıcık güldü dedem. Bozuntuya vermedi ama ben yakaladım bakışlarından . O da sevmiyordu Gıcır Şükriye'yi. Arada ona da yer süpürttüüyordu kadın. Biliyordum .

"Yalan söyleme müşterilere. Müşterilere değil, kimseye söyleme" dedi.

Çok da uzatmadı. Ben Gıcır Şükriye olayını uzatır, kızarı diye bekliyordum. Demek haklıydım, o da sevmiyordu kadını.

Ama o gün, çekirdek olayında, en son gelmesi gereken müşteriydi Gıcır Şükriye.

"Bana iki bardak çekirdek ver bakalım" dedi içeriye girince.

Hemen hazır külahlardan birini uzattım .

"Buyurun" dedim. "Hazırda bekliyord u zaten, buyurun ."

"Aayy onlardan istemem. Kim bilir ne zaman doldurdun ... Salmıştır o çekirdekler kendilerini . Ne bileyim neyle doldurdun, bardakla mı avcunla mı? Temiz miydi ellerin ben ne bileyim? Taze doldur bana, gözümle göreyim" dedi.

Dedem bana, "Gördün mü" bakışı attı o an. Sonra da, "Git boşalt o çekirdekleri" dedi.

Gıcır Şükriye'ye sinir olma olma boşalttım külahları. İki saat sonra, düğün başlayınca o külahlara aynı çekirdekleri tekrar doldurup müşterilere verdim .

içim sıkıla sıkıla, "Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı defterime yedinci maddeyi yazacaktım. Canım o kadar sıkıydı ki, çok uzatmadım .

7.MADDE

"Bu yetişkinlerde yenilik, yaratıcılık. pratik düşünme diye bir şey yok.

Nokta."

SENI SEVIYORUM

İyi bir bakkal çırağı olmak istiyorsan dilini tutmak zorundasın . Ağzını tutmana gerek yok, yiyebildiğin kadar ye. Çeneni tutmak zorunda değilsin, konuşabildiğin kadar konuş. Ama dilini tutmak zorundasın . Çünkü eğer bir bakkalsan, her şeyi bilirsin. Kimsenin bilmediği şeyleri...

Bazen parası olmayan insanlar gelip dedemden borç para istiyorlar . Dedem "Durumlarının olmadığını kimseye söyleme" diyor. Söylemiyorum, hem zaten bana ne!

Bazen birileri gelip borcunu ödeyemeyeceğini söyleyor, dedem, "Canınız sağolsun" diyor. Bu duruma gıcık oluyorum ama dedem kızar diye kimseye söylemiyorum .

Bazen kavga eden insanlar geliyorlar. Dedem aracı oluyor, barışıp gidiyorlar. Dedem, "Burada olup bitenleri , konuşulanları asla kimseye söyleme" diyor. Bana ne yaaaa, niye söyleyeyim?

Sadece dedeme çok kızdığım zamanlarda , Kahveci Dedeme gidip her şeyi takır takır anlatıyorum. İçimde çok biriktirdiğim için biraz da kendi hayal gücümü katıyorum . Ama Kahveci Dedem zaten gamsız adam. "Duydun mu dünya yanmış" desem, sadece "Yapma yauuuuvv" der.

Ben bütün bu olanları anlatınca Kahveci Dedem sadece "Boşveeer, kap bir oralet!" diyor. Bozmuş oraletle kafayı anlattıklarım hiç şaşırmıyor. Kimseyi şaşırtmayan bir haberin benim için bir değeri yok. O yüzden pek de umursamıyorum .

Amaaaa , Şükran Abla gelince, kulaklarım dikiliyor ve otuz iki dişimle sırtıyordum . Çünkü Şükran Abla 5 jeton alıyor! Sevgilisi askerde Şükran Abla- mın . Bu jetonlarla sevgilisini arıyor. Beni de telefon kulübesine bekçi diyor.

"Biri gelirse, kulübeyi tıklativer gülüm" diyor. "Dinleme ama" diye de tembih ediyor.

"Nebdeknkdi ndleyeyim şükran Ablba?"

neler oluyor, seni bilseni Ne fakirlere para dağıtıyor dedem, ne küsleri barıştırıyor . Ne kavgalar çıkıyor bu bakkalda , ne hesaplar siliniyor... Benim hepsinden haberim var, ama kimseye anlatmıyorum" diyorum .

Şükran Abla kulübeye girince kendinden geçiyor. İlk iki jetonu sevmiyorum . Hep "Nasılsın, iyi misin, ben de iyiyim, abim şöyle dedi, babam böyle dedi" falan...

Üçüncü jetondan sonra heyecanlı bölüm başlıyor.

"Seni seviyorum" diyor Şükran Abla . "Çok seviyorum" diyor. Yemin ediyor.

"Özledim" diyor. "Kavuşacağım" diyor.

Kulağımı kulübeye yapıştırıp dinliyorum . Gülüyor Şükran Abla. Sonra bitiyor jetonlar. Şükran Abla kırmızı yanaklarla çıkıyor kulübeden.

Onu da babası vermeyecek bu çocuğa. Dedem de halamı vermiyor zaten . Ne gıcık yaaaa . Bir gün bütün bu sevenleri buluşturmanın yolunu bulacağım!

Kel Hasan, Şükran Ablamın babası. Kocaman bir adam. Dev gibi boyu var, göbekli . Yemiş yemiş, doymamış... Boyundan posundan da utanmıyor. (Aslında Kel Hasan, normal bir adam. Ama ben onu Şükran Ablamın sevgilisinin gözünden öyle görüyorum .)

Kel Hasan'a bazı ürünleri iki katı fiyatına satıyorum, zam yapıyorum . Almazsa almasın. Kendi bilir . Başka bakkal yok, mecbur alacak. Daha zam yaptığını hiç fark etmedi. O fazladan aldığım paraları toplayıp bir köşede biriktiriyorum . Bunlar Şükran Ablamın düğün parası. Öyle düşünüyorum .

Şükran Abla geldiğinde fazladan 5 jeton daha veriyorum . Böylece çok adil bir iş yapmış oluyorum. Şükran Abla jetonları ilk verdiğimde, neden fazladan verdiğimi sordu.

"Haf tada bir gün jetonda kampanya yapıyoruz" dedim. Parasını babasından kestiyimi söylesem korkusundan almaz.

5 fazladan jeton benim için daha çok "Seni seviyorum" demek. İlk seferde iyiydi, güzel güzel konuştular ama ikinci defa fazladan jeton verdiğimde, fazla jetonlarla kavga ettiler. Bu aşıkları anlamak gerçekten zor...

Mürüvvet Ablayla Ferit Abi de öyle deli gibi aşık tı. Acayip olaylar oldu. Mürüvvet "Kaçarım" dedi, babası "Vermem" dedi, kız inat etti, Ferit kızın babasına kafa tuttu, araya birileri girdi ... Olaylar olaylar... Sonunda evlendiler. Şimdi hep kavga ediyorlar. Bizim komşumu z onlar, hep kavga seslerini duyuyorum.

Al işte, Şükranlar da birbirine girdiler. Kestim jetonu Artık jeton metan yok! Fazladan jetonu geçtim,

normal jeton bile yok 1 Kel Hasan'a da indirim yaptım. Ona da her şey normal fiyatına artık, ohhhh!

Şükran Ablaya bir dahaki gelişinde hiç jeton satmadım, "Kalmadı" dedim. Çizgisiz kağıt, zarf ve tükenmez kalem sattım. Otursun yazsın . Nasıl olsa postaya vermek için yine bakkala gelecek. Çünkü mektupları biz topluyoruz . Dedem haf tada bir kez postaneye gidip bütün mektupları toplu olarak gönderiyor .

Mektup okumak kulübe dinlemekten daha eğlenceli. Beğenmediğim yerleri düzeltme şansım da oluyor böylece.

İlk mektubu iyiydi Şükran Ablanın . İkincide saçmaladı. Ben de onun yazdığı mektubun son sayfasını silip yerine şiir yazdım .

Şükran Ablam yaaaa ... Telefonda "Seni seviyorum" diyordu ama mektupta yazamamış . Korktu galiba birileri okuyacak diye. Kim okuyacak ki oysa? Saadece ben okurum. Ben de kimseye anlatmam; yazsaydın keşke ... Neyse ben yazarım . Ama yine de şiir çok belirgin olmasın . Şükran Ablamın günlük yaşantısını anlatsın yeter.

Sabah erken kalkıyorum, Evi temizliyorum.

Nasıl gıcık abimle babam, İnan sana anlatamam.

Sonra bakkala gidiyorum hemen, En güzel bakkal bizimki zaten.

Ve çok tatlı bir çnağ1 var. İstiyorum 'bana 5jeton ver'. Yok diyor, hiç vermiyor.

Oysa ne güzel kampanya vardı1, Ruhumda kelebekler kanat çırpardı. Unutma bu şiirde bir sn var,

Mektubu yukandan aşağıya okuyuver.

Şiir çok güzel oldu. Ama altına Şükran yazmaya yüreğ im el vermedi. Sonuçta mektup Şükran'ın olabilir ama şiir de benim yani ... Kendi adımlı yaz- dım yolladım . Sevgilisi sorarsa onu da Şükran Abla açıklasın, bana mı dert yaaa .

Her şeyi ben mi düşüneneğim bu bakkalda?

KURU FASULYE

Bakkalda en sevdiğim, hatta sevmekle kalmayıp hayran olduğum en önemli şey: Kolonya dolum şişesiydi.

Bakmaya doyamıyordum. Dedem onu köşeye koy- muştı. Büyük, şişman, yanından pompası sarkan, harika bir şeydi. Köşede öyle tek başına durduğu için "Müdür" adını koymuştum ona. Şişede satılan kolonyalar da vardı ama bu daha ucuzdu. Dol- durmak çok keyifli geliyordu bana, o yü zden meslek hayatımda ilk kez, kolonya satarken insanları ucuzuna yönlendiriyordum .

"Şişe kolonya alma, ne gerek var, boş şişeyi getir onu dolduralım . Hem bu daha güzel kokuyor. Gerçek limon kolonyası. İçinde gerçek limon vardı, biz çıkarttık" falan diyordum.

Sonra da sessiz sessiz dokuz kere "Tövbe, tövbe, tövbe, tövbe, tövbe, tövbe, tövbe tövbe, tövbe" diyordum .

Şu bakkalda yalandan ölecektim . . Ama çok güzel- di kolonya dolum şişesi, ölmeye değirdi. Gelip geçerken avucuma dolduruyor, üstü me başıma mis gibi kolonya döküyordum.

"Güneşe çıkmadan önce saçına kolonya sürersen saçının reng i açılır"

dedikleri için bir kere- sinde kafamı kolonya şişesinin altına tutup kolonyayla yıkamıştım. Mis gibi koktu ama şişenin içinde hiç kolonya kalma- dığını sonradan fark ettim.

Gazoz dolabında gazoz bitince gidip depodan alıp getiriyordum da, kolonya bitince nereden alınıp yerine konuyordu hiçbir fikrim yoktu .

Gittim depodaki bütün bidonları karıştırdım . De- deme yü z bin kere gıcık oldum. "Kim bilir nereye koydu da bulamıyorum" diye söylendim . Bulama- yıp bakkala geri döndüm .

"Ne yapcaz şimdi müdür?" dedim şişeye.

"Su koysam içine" diye düşündüm . Dedem çakarsa çok fena kızardı. Sütçü Nurettin'e, "Süte su katıyormuş" diye söyleniyordu. Ben kolonyaya su katar- sam, beni elinden kimse alamazdı.

"Sorarsa sattım derim" dedim. "Dokuz tövbe de onun için çekerim, ne var" diye düşündüm. Ve sor- du.

Dedem kapıdan içeri girdi ve sonrası şöyle oldu:

"Bu koku ne yav, berber dükkanı gibi... Amma ko- kutmuşsun?"

"Çok kolonya sattım ondandır."

"Bayram değil, seyran değil, ne kolonyasıymış ."

"Ne bileyim ... Komşu köyden geldiler, mevlüt mü ne varmış, çok kolonya lazım dediler, 3 şişe doldurdum."

"Mevlüte"

"Hııı, öyle dediler. Kolonya dökeceklermiş." "Gel buraya ."

"Nereye?"

"Kafanı getir, kafanı"

" "

"Sırılsıklam kolonyayı Evladım kolonyayla mı yıkadın kafanı? Kime çektin çocuğum sen, niye değişik değişik şyler yapıyorsun? Kafanla mı bitirdin kolonyayı?"

Sinirlendim. Hırslandım . Kolonya başıma vurdu . Dedem söylenirken ağlaya ağlaya çıktım bakkaldan. Güneşin altına oturdum . Tövbe de etmedim. Saçlarımın rengi de açılmadı.

Olay-kapandıktan sonra bir süre uzak durdum mü- dürden, kolonya şişesinden yani...

Kışın da çok seviyordum onu. Dedim ya, dedem soba kuruyordu bakkala . Ben de kışın on beş tatil boyunca dedeme yardım ediyordum bakkalda . Dedemin olmadığı zamanla rda kolonya dolum şişesinden bir avuç kolonya alıp sobanın üstüne atı- yordum . Alkolün etkisiyle sobanın üzerinde mavimor alevler oluşuyordu . Küçük çocuklar gelince, onlara gösteri yapıyordum.

"Bakın size ne göstereceğim. Elimdeki kolonyaya bakın . Sobanın üstüne dökünce hooooop işte böyle mor ışık çıkıyor. Siz de evde deneyin, çok eğlence- li" diyordum. Kendi yaptığım yetmiyor, bir de çocukları teşvik ediyordum.

Bir gün dedeme yakalandım. Ne ara gelmiş, ne ara görmüş anlamadım. Ben gösteriye odaklanmıştım.

Kızdı tabii.

İçimden, "Ödü patlıyor kolonya bitecek diye yaaa, bu kada r mı cimri olunur" diye söyleniyordum . Sonra dedem olduğunu hatırlıyor, üzülüyordum . Daha yumuşuyordu duygularım.

"Belki de yangın çıkartıp bakkalı yakmamdan, onu iflas ettirmemden korkuyordur" diye düşünmeye başlıyordum . Kendime zarar vermemden, kendi-

mi yakmamdan korkabileceğ i, bunun için kızmış olabileceği aklımın ucundan bile geçmiyordu. Çocukken bu ihtimalleri göz önünde bulunduramıyorsun.

Kabul edelim, çocukların olayların önem sırasını mantıklı bir şekilde sıraya dizmeyle alakalı ciddi bir sorunu var. Başka da bir sorunları yok zaten.

Çocuklar mükemmel insanlar...

Kış aylarında, sobalı bir bakkal demek, müşteriler için daha fazla oyalanabilecek, daha yavaş alışveriş yapılacak sıcak bir mekan demek. Benim için bir mahsuru yoktu. Seviyordum müşterilerle sohbet etmeyi.

Bazen sadece kendimin bildiği bir oyun oynuyordum. Mesela kapıdan giren herkese "Çok soğuk değil mi?" diye soracaktım. "Hem de nasıl", "Don- dum, dondum", "Çok soğuk" cevaplarından herhangi birini tutturursam kendime bir çikolata ısmarlayacaktım . Bunun gibi oyunlar. Genelde çikolatayı azanıyordum. Kazanamazsam da kendimi teselli etmek için, kendime çikolata ısmarlıyordum.

Üstlerini dışarda silkeleyip geldikleri sürece bakkalda istedikleri kadar oyalanabilirlerdi . Ama bazıları öyle yapmıyor, içeriye karda n adam gibi giriyordu . Üstünü bakkalın içinde silkeliyordu . Sonra yerler ıslanıyordu ve ben yerde paspas niyetine kullandığımız kutuları değiştiriyordum . Bunun için bahçeye çıkmam ve üşümem gerektiğinden o müşterilere sinir oluyordum .

Yine de çok sakin oluyordu kışın bakkal. Pek gelen giden olmuyordu . Benim en sevdiğim kısım yeni yıl haf tasıydı. Sıradan bir köy bakkalı olabilirdik,

ama neticede biz de yeni yıla giriyorduk. Cama "Hoş geldin Yeni Yıl!" yazıyorduk.

Yeni yıla tam on gün kala, dedem depodan kocaman bir demir raf getiriyordu . Bir sürü de kartpostal... O kart postalları tek tek raflara diziyorduk. Üzerinde şehir resimleri olan kartlar, kar manzaralı kartlar, sanatçı resimlerinin olduğu kartlar...

Kart yazıyordu insanlar sevdiklerine . "Yeni yılı-

nızı kutlar, bir şeyler bir şeyler dileriz" diye ya zıp uzak şehirlere gönderiyorlardı. Sevgililerine, akrabalarına kart gönderenler vardı. Ama en çok

da asker arkadaşlarına gönderiyorlardı.

Önceki yıl bütün kartları satamadığımız için eskilerini de çıkartıyorduk. Yeni kartlar geldiğinde zaten eski kartlara çok benziyordu . Şehirler, sanatçılar, karlı dağlar...

Bir gün kartları raflara dizerken aklıma dahiyane bir fikir geldi. Bunlar çok sıkıcı kartlardı. Ben kesinlikle daha iyisini yapabiliirdim . Kafaya koydum, daha iyisini yapacaktım . Öyle güzel kart postallar hazırlayacaktım ki, bütün köy hayran kalacaktı. Bizim köyden postalanan kartlar dilden dile dolaşacaktı, ertesi sene daha çok yapacaktım . Böylece köşeyi dönecektim. Bakkalı büyüt mem için çok para lazımdı.

Günlerce kartları düşündüm . Önce kafamda canlandırmam gerekiyordu . Nasıl yapacağıma karar verdim . Kart dediğin kalın olurdu. Elimde kalın kağıt olmadığı için, resim defterindeki kağıtları kesip birbirine yapıştırdım . Çok kalın olmadı ama idare ederdi.

Bütün bir yıl boyunca bu kartlar üzerinde çalıştım. Düşündüm, çizdim, beğendim, beğenmedim, sakladım, yırttım, tekrar başladım ...

Sevgililer için gönderilecek kartların üzerine kalpler çizdim. Kalpli kalpli, üzerinde "Seni seviyorum",

"Seni bu yıl da seveceğim" yazan kartlar çizdim, boyadım.

Akrabalara gönderilecek kartların üzerine çiçek- ler, ağaçlar çizdim. Kış diye illa kar manzaralı kart mı göndermek gerekiyordu? Ne saçma bir şey... İn- sanlar kar manzarası göreceklerse camdan dışarı baksınlar. Kışın insanlara üzerinde deniz resmi, çiçek resmi, yemyeşil ağaç resmi olan kartlar göndereceksin ki içleri açılsın. Ben de onları çizdim

işte. Hiç kar manzarası çizmedim. Çiçekler çok gü- zel olmadı ama gemili kar tlar on numaraydı.

Sevgili kartları tamamdı, akraba kar tları da... Ama asker arkadaşlarına gönderilen kartlara ne çizmem gerektiğini bir türlü bulamadım . Bir insan asker arkadaşına neden kart gönderir ki?

Ne çizecektim bunların üzerine?

Etrafımdaki bütün yetişkin erkeklere askerlik anı- larını sorarsam bu meseleyi çözerdim. Kilit sorum, "Askerde en çok ne yapıyordun uz?" sorusuydu .

Dayıma sordum. "Yerlerden çöp topladık, sürekli yerden çöp topladık" dedi.

Amcama sordum. "Sabahları çok erken kalkıyor- duk, nefret ediyordum erken kalkmaktan," dedi.

Enişteme sordum. "Sürekli kuru fasulye yiyorduk, hatırladığ im tek şey kuru fasulye. Askerde o kadar bıktım ki, bir daha asla yemedim" dedi.

İtiraf etmek gerekirse daha aksiyonlu hikayeler bekliyordum. Yani ne bileyim, "Düşman askerleri geldi, savaştık. Kurşun bana isabet edecekti, asker arkadaşım önüme atladı, kurşun ona geldi. Hayatımı kurtardı ama o sakatlandı, günlerce hasta yata- ğının başında bekledim . O sırada orada bir hemşire vardı. Çok güzel kızdı, ona aşık oldum. Evlendik, nikah şahidimiz asker arkadaşımız oldu" falan gibi hikayeler canlandırmıştım.

Hepsi tırt çıktı... Yok çöpmüş, yok içtimaymış, yok kuru fasulyeymiş ... Bunların kartpostalı mı olur?

Düşündüm ve en somut yine de kuru fasulye gel- di. Bir tabak kuru fasulye çizdim. Turuncu zemin üzerine krem rengi taneler.. . Kuru fasulye olduğu çok anlaşılmadığı için üstüne de "Kuru fasulye"

yazdım . Parantez içine de (eski günlerdeki gibi) diye not düştüm. Kendim de çok beğenmedim. "Bu kart kesin elimde kalır" diyerek diğerlerinin arasına koydum .

Ertesi yıl yılbaşı hazırlıkla rı yapa rken kendi kar tla- rımı da çıkarttım. Hülya Avşar'ın kartpostallarıyla yarışamayabilirdim ama kar manzarasından çok daha iyiydiler. Yine de garip bir şekilde hiç taliplisi çıkmadı. Her gelene "Bakın bunlar da var!" diyerek kendi kartpostalla rımı gösterdim ama kimse bakmadı.

Yalnız bir gün Osman Abi gel- di. Osman Abi 16-17 yaşlarında aşın gıcık bir abi. Kartpostal- lara baktı, baktı, baktı, baktı ve kuru fasulyeli kartpostalı aldı.

"Sana satamam, sen askere bile gitmedin, orada- ki espriyi bilmiyorsun . Ayrıca bir asker arkadaşın yok, gönderemezsin" dedim.

"Sen gittin mi askere?" dedi.

Doğ ru, ben de gitmemiştim . Osman Abi kazandı, kar tı iki katı fiyata sattım.

İlk kartpostal deneyimim tam bir fiyaskoydu . Oysa ben herkesin çok beğeneceğini ve bütün evlerde benim kartpostallarımın olacağını sanıyordum .

Üzuldüm mü? Evet.

Tekrar denedim mi? Hayır.

İçimde kaldı mı? Evet...

Osman Abi gittikten sonra müdürden bir avuç ko- lonya aldım ve sobanın üstüne attım. Acayip güzel mor ışıklar çıktı, onları seyrederken dedem kula- ğımdan yakaladı.

"Bir daha kolonyaya yaklaşma" dedi.

Bu dedemin gerçekten süper güçleri vardı. Hiç ses çıkartmadan bakkala girip, beni en zayıf anımda enseleyebiliyordu ...

AFRİKALILAR

Kandil akşamlarını aşırı seviyordum. Evdekiler "bu akşam kandil, ne dilek dilersek kabul olur" diyorlardı. Havalara zıplıyordum . Babaannemle annem, "Ah yavruuum, bak nasıl da seviyor kandilleri, maşallah maşallah" falan diye seviniyorlardı. Benim hesaplarım başkaydı oysa.

Kandil demek, küçüklerin, büyüklerin ellerini öp- mesi ve hayırlı kandiller dilemesi demektir . Bu da büyüklerin küçüklere yiyecek bir şeyler verme- si demektir . Yiyecek bir şeyler bakkalda satılırdı?

Bakkal kimin? Bizim. Demek ki neymiş? Kandil de- mek, aşırı satış demekmiş. Camiden çıkan adamlar bakkala geliyor, bir şeyler alıyor ve çocuklara dağıtıyordu . Çocuklar ip gibi sıraya giriyor ve kan- dillik yiyeceklerini topluyorlardı.

Bu aynı zamanda şu demektir. Bir haf ta boyunca bu çocuklar bir daha bakkaldan hiçbir şey almayacakları Bir haf ta boyunca bu çocuklar heybeden yiyecekler!

Bir haf ta boyunca ben bu çocuklara hiçbir şey satamayacağım!

Tamam, toplu satış yaparak bir kerede köşeyi dönüyordum ama neden bir kere olsun? Köşe sadece bir kere mi dönülür? Dönülmez. Öyleyse bir çözüm bulmam lazım.

O gün kandildi . Sabahtan evden çıktım. İçimde bir sevinç ve bir sıkıntı... Sevinçliyim çünkü, kutu kutu bisküvi, çikolata satacağım. Sıkıntılıyım çün- kü sonraki haf ta daha az satış yapacağım, bu meseleyi henüz çözemedim . Bir yol bulmam lazım, bir yol bulmam lazım diye deli gibi dolaniyorum .

Dedem gazete okumaya bayılır . Ben ona çırak ol- duğumdan beri iyice serdi işleri . Bütün gün gazete okuyor. Bıraksam yemeğe, camiye, kahveye, tuvalete bile gazeteyle gidecek!

Bakkala bütün gazeteler gelir. Hepsinin sahibi var- dır. Kimin hang i gazeteyi okuduğunu biliriz. Gazeteler sabahtan gelir bakkala ama biz öğleye doğru dağıtırız . Çünkü dedem bütün gazeteleri sahibinden önce okur. Bana kalırsa dünyanın en bilgili adamı Bakkal Dedem. o kadar çok gazeteyi bende okusam ben de öyle olurum.

Öğleden sonra da kendi gazetesini okur. Sıra ona ancak geliyor. Aynı haberleri bir oradan, bir buradan okuyunca ne oluyor anlamıyorum. Ama adam bayılıyor gazete okumaya işte Koltuğuna yaslanıp okuyor. Arada gazetenin üstünden bana bakıyor.

Hem gazete okuyup hem benim hatalarımı nasıl yakalıyor hala anlamış değilim.

Ben de dedemin olmadığı zamanlar, dedemi taklit ediyorum. Kendi kendime bulduğum bir oyun bu . Bazen can sıkıntısından patlıyorum burada . Her zaman o kadar çok gelen giden olmuyor sonuçta. Oyun şöyle: Kapıdan içeriye dedem gibi giriyorum. Sesimi dedem gibi değiştirip,

"Noptun yarleri söpürdün mö?" diyorum yere baka baka.

Sonra hemen kendim olup cevap veriyorum:

"Süpürdüm dede, kapının önüne de su döktüm."

Sonra tekrar dedem olup, "Öff erin, harika bir bak- kal çurağısın. Sen olmasan bön bu dökkanı çöväremem, iyi ki almışım seni çuraklığa" diyorum .

Dedem gerçekte böyle demiyor tabii, bunları ken- dim uyduruyorum . Ben dede olsam torunuma kesin böyle şeyler söyledim.

Sonra "Bön büraz gaste okuyayım" diyorum ve koltuğa kasılıyorum.

Arada kafamı kaldırıp orada olmayan beni dikizli- yorum . Bence bu çok eğlenceli bir oyun.

O gün dedemin taklidini yapıp gazete okurken önce spor haberlerini okudum. Tersten okumayı seviyordum. Gıcıklık değil mi? Tersten başlıyor - dum. Başlar sıkıcı oluyordu zaten. Hep savaş, hep kavga, Cumhurbaşkanı, Başbakan, par tiler, kaza - lar, ölümler öf f... Sonlar daha eğlenceliydi. O yüzden sondan başlıyordum .

Orta sayfalarda bir haber gördüm. Afrika'daki ço- cuklara yardım götürən ve yiyecek dağıtan arabaların resmi vardı. Ben ne zaman sofrada yemeği- mi bitirmesem annem, "Afrika'daki çocuklar senin yemediğin o yemek için çının çının ağlaşıyorlar.

Anneleri onlara taş kaynatıp içiriyor, taşşşş 1 Hepsi aç çocukların ... Sen varken yemiyorsun. Nankör' Ye yemeğini" falan diyordu.

Gıcık oluyordum.

"Çok da gittin Afrika'ya, çok da biliyorsun Afrika'yı, çok da duydun annelerinin ne dediğini" diye söylene söylene bitiriyordum tabağımı.

Çocukları gazetede görünce yine annem aklıma geldi. İçime bir sıkıntı çöktü. Evde çok üstüme geliyordu annem. Yemek ye, ortalığı topla, evi dağıt- ma, burnunu karıştırma, bağırmada n konuş, beni dinle ... Amaaaan ... Bu bakkal işi iyi olmuştu . Uzak- laşmışım evden.

Bizim bir Osman Dayı var. Nereden dayımız bilmi- yorum ama dayımız işte. Osman Dayı bazen bakkala geliyor, bir tabure istiyor ve saatlerce bakkalın önündeki taburede oturuyor. Emekli zaten, işi de yok. Bir gün ona sordum.

"Canın sıkılmadı mı, eve neden gitmiyorsun?" de- dim.

"Evde sürekli Fikriye Yengeni dinliyorum . Bana hiç rahat vermiyor . Her şeyime karışıyor . Ondan kaçtım, bak şimdi konusu açıldı gene tadım kaçtı" dedi.

Anlıyordum Osman Dayıyı. Cidden . Aynı durum- daydım. Ben de annemden kaçıyordum . Bak şimdi gazetede çocukları gördüm, yine tadım kaçtı. Gazeteyi kaldırıp attım.

Ama o saniye aklıma dahiyane bir fikir geldi. Hemen gazeteyi geri alıp sayfayı açtım. Tabii yaaa 1 Bunu nasıl düşünememiştim? Afrikalı çocukların resmini oradan kestim . Gazete Vedat Amcanın gazetesiydi . Kupon toplamak için alıyordu gazeteyi . Okumadığına adım gibi emindim. Her akşam bak- kala gelip, "Aç bakalım televizyonu, memlekette ne olup bitiyor bir görelim" diyordu çünkü. Eğer aldığı gazeteyi okuyor olsa, memleketten haberi olurdu. Kuponlara da zarar vermediğime göre sorun yok. Vedat Amca gazetesini kestiği imi anlamazdı bile.

Afrikalı çocukların resmini boş bir kutuya yapıştırdım ve kutuyu sakladım. Dedem bunu bir süre görmese iyi olurdu .

Akşamüstü çocuklar bakkalın önüne toplanmaya başladılar . Aç kurtlar! Hepsi de ellerinde ko- caman poşetlerle gelmişler. Sanırsın hiç çikolata bisküvi görmemişler . Bekliyorlar . Gidip yanlarına

oturdum . Biri gelip peksimet dağıttı. Yağlı yağlı, yumuşacık, puf idik pufidik hamur. Çok güzel ko- kuyor. Bütün çocuklar kapıştılar. Yağlı parmakları yalaya yalaya yediler. Almadım ve yemedim . Çok canım çekti ama yemedim .

Özlem, "Sen neden yemiyorsun?" dedi.

Sesimi yükselttim .

"Ben sizin gibi vicdansız mıyım? İşiniz gücünüz yemek . Afrika'daki çocuklar aç. Sizin yemediğiniz o peksimetin bir yudumu için neler vermezler be,

neler vermezler! Onlar açken benim boğazımdan geçmiyor. Azıcık insanlık öğrenin ya, azıcık insanlık öğrenin" deyip bakkala girdim.

Satış yapmam lazımdı. Gelen müşterilere kolikoli bisküvi, çikolata, meyve suyu sattım. Onlar da bakkalın önündeki çocuklara dağıttılar, çocuklar da poşetlerine doldurdular. İnanılmaz bir hızla doluyordu poşetler. Çocuklar bayram ediyordu resmen.

Son müşteri gidince önceden hazırladığım kutuyla çocukların yanına gittim. Afrikalı çocukların resmi vardı üstünde.

"Bakın çocuklar, çok büyük sevap! Bu çocuklar aç! Hepsi aç. .. Hiçbiri daha önce bu yediklerinizden yemedi . Kutuya bırakın kandilliklerinizi, Afrika'ya göndereceğim. Bugün kandil. Yardımınızı bu aç çocuklardan esirgemeyin."

Biliyordum, hepsi o an annesini hatırladı. Çünkü kesin onların evde de aynı örnekler veriliyordu .

Ve ilk önce Nilg ün bıraktı poşetini, sonra Nesrin, sonra Olcay, sonra Ender ve hepsi. Kutu doldu taş- tı. Topladıkla rı her şeyi geri aldım. Teşekkür ettim. Çok büyük bir iyilik yaptıkla rını, çok büyük sevap işlediklerini anlattım . Evlerine gittiler. Yarın gelirlerdi yine alışverişe . Offf çok akıllıydım çok.

Dedem çok şanslıydı.

Ve dedem geldi. Bakkalın ortasındaki kocama n kutuyu gördü. Sonrası şöyle oldu:

"Bu ne?"

"Ne ne?"

"Şu?"

"Kutu."

"Onu gördük, ne kutusu?" "Hayır kutusu."

"Ne hayır?"

"Afrikalı çocukların hayır kutusu."

"Kimin kimin?" "Afrikalı çocukların." "Kim verdi bunları?" "Ben topladım."

"Kimden?"

"Çocuklardan . Onların kandillikleri bunlar. Bana verdiler. Afrika'daki çocuklara. Kand ilse sadece bize mi kandil? Onlara da kandil i "

"Afrika nerede biliyor musun sen?"

"Anneme sor. O biliyor. Gitmiş sanki Afrika'ya. Pek

biliyor o, o götürür."

"Dalga geçme, ne yapacağ ız bunları? Evladım sen niye böylesin? Niye bana sormadan acayip işler yapıyorsun?"

"Senin için ya, senin için. Elinde bir poşet abur cu-

buru olan çocuk gelir mi bir daha bakkala? Bir haf - ta müşterin olmayacaktı. Tarihi mi geçsin bütün malların? Bunu mu istiyorsun?" diye çıkıştım.

Dedem şaşırıldı.

"Sen çocukların elinden kandilliklerini bu nun için mi aldın?"

Hah işte anlamıştı gerçek niyetimi, sevinecekti şimdi.

"Eveet, bunun için aldım. Anladın mı şimdi? Bi- zim için . Daha çok satış yapalım diye!"

Dedemin burnundan dumanlar çıkmaya başladı.

"Evladım günah . Evladım ayıp1 Evladım sen ne bi- çim insansın?" diye bağırdı.

Artık dayanamıyordum . Açtım ağzımı yumdum gözümü.

"Afrikalı çocuklara yardım gönderilmesinin nesi günah yaaa? Asıl sen ne biçim hacısın? Daha se- vaptan günahdan haberin yok. Köyün çocukları kandil kutlarken iyi, Afrikalı çocuklar açlıktan öl- sün... Ohhhhh, ne ala memleket ı"

Son sözümü söyleyip çıktım. Çıkarken raf tan hızlı- ca def terimi de aldım.

"Çocukları Yetişkinlerle İletişimde Dikkat Etmesi Gereken Hassas Konular" başlıklı defterime sekizinci maddeyi, aşırı sinirli ve bozuk bir Türkçe'yle yazdım :

8. MADDE

"Sofrada yemek yemeyince, Afrika'da çocuklar aç. yemek bulamıyorlar diyorlar. Hadi yemek gönderelim deyince 'evladım sen niye böylesin ...' Asıl siz niye böylesiniz ya. siz niye böylesiniz?

Su istiyorum, 'Sen artık büyüdün, kendin al' diyorlar.'Kendi başıma yaşamak istiyorum' diyorum, 'Sen daha küçüksün' diyorlar.

Gıcık bunlar ya. bütün yetişkinler aşırı gıcık!"

Bir haf ta uğramadım bakkala . Dedem gelmesin diye haber yollamış annemle. "Buna terbiye verin!" demiş. Çok kızdı annem, bir saat söylendi.

"Terbiyesiz" dedi bana. Çok ağırıma gitti.

"Verseydin terbiyemi o zaman, annem değil misin, benim terbiyemi komşular mı verecek?" diye bağırdım.

Terlik attı arkamdan. Kaçtım evden. Zaten bakka - la g itmeyecektim . Yorulmuştum.

Evden çıkarken "Asıl senin baban ne biçim bakkal 1 "

diye bağırdım, anneme de palazlandım . Öteki dedeme gittim . Kahveci Dedeme ...

"Biraz sana çalışayım mı?" dedim .

Osman Dayı gibiydim resmen ya . Evde durmaya- yım, annemin yüzünü görmeyeyim de nerede olursam olayım. Kahveci çırağı olmaya da razıydım. Bir haf ta her gün oralet içtim. Sabah portakallı, öğlen elmalı, akşam karışık. .. Dedem "Bir çay bardağına bir kaşık oralet koy" diyordu . Bir çay bardağına üç kaşık koyuyordum .

Batsın hepsi! Hiçbirine iyilik yaramıyor nasıl olsa!

Bir haf ta sonra sıkıldım. Oralet oralt nereye kadar? İnsanın canı çikolata istiyor, cips istiyor. Kahveci Dedeme sordum o gün.

"Haberin var mı senin? N'apmış Afrikalılara topla- diğ im yardımları, sana söyledi mi?" dedim.

"Haberim yok" dedi.

"Git bir sor ya, ne meraksız dedesin. Ne gamsız de-

desin ... Kaldım şu kahvede . Hiç mi sevmiyorsun beni? Oraletten içim şişti!" dedim.

Bu dedem dayanamazdı bana . Kabul etti.

Kesme şeker almak için bakkala g itti. Gelince, "Olay kapanmış . Cami imamına vermiş kutuyu, o da camiye giden çocuklara dağıtmış" dedi.

Camide dağıtmış yardımları yaaa, adama bak.

Cami imamına acayip sinir oluyordum, o ayrı me- seleydi. Şimdi sırası değildi.

"Kızgın mı bana?" dedim.

"Değil, özlemiş seni. 'Tek başıma yapamıyorum, gelsin yardım etsin' diyor. Git hadi!" dedi.

Yalan söylüyordu.

"Sen ne yapacaksın, tek başına idare edebilir misin kahveyi?" dedim.

Sonuçta bir haf tadır bulaşıklarını yıkıyorum, alıştı bana.

"İdare ederim ben, git hadi" dedi.

İdare etsin tabii, bana mı sordu kahveyi açarken, bana mı güvendi, benden bu kadar...

Bakkala topukladım .

Dedem gazete okuyordu koltuğunda .

Bir avuç leblebi alıp şeker sandığının üstüne otur- dum. Gazeteyi indirmeden, "Bana da biraz leblebi ver" dedi.

Gazeteyi indirmeden geldiği imi ve ne yediğimi gör- dü bak, ne değişik adam...

Leblebisini verdim . Sonra bakkalı süpürdüm. Bir haf tadır hiç süpürmemiş sanki.

Sahiden bensiz yapamıyor.

"Terbiyesizim ama bensiz yapamıyorsun, n'aber?" diyecektim, konuyu uzatmadım.

Geri dönmüştüm...

VEHBİ AMCA

Bir müşteri var. Vehbi Amca . Ama hiç bakkala gel- meyen bir müşteri . Zaten en iyi müşteri hiç bakka- la gelmeyen müşteridir.

Dedem bütün müşterilere eşit davranır. Hepsini ne sever, ne de sevmez. Onların hakkında iyi ya da kötü konuşmaz . Ben bunu yapamıyorum . Müşte-

rileri gıcık, çok gıcık, aşırı gıcık ve normal olmak üzere dörde ayırıyorum . En sevdiklerim aşırı gıcık olanlar. Onlar olmasa bakkalı beklemek çok sıkıcı olurdu . Yine de gelmesinler.

Bence en güzeli telefonla sipariş. Arıyor, ne iste- diğini söylüyor, varsa götürüyorsun , yoksa götür- müyorsun . Gereksiz kararsızlıklar yok, ürünü eline alıp bakıp bakıp incelemek yok, o var mı bu var mı soruları yok. İstedig ini söyle, telefonu kapat, bitti . Fakat bizim bakkalda bu yolla alışveriş yapan tek müşteri var, o da Vehbi Amca . Onun dışında her- kes bakkala gelmeye pek meraklı. Çok yaşlı kadınlar bile bastonla falan geliyorlar. Onlara gelmeyin, ben size gelirim, yorulmayın diyorum. Ama en çok da onlar geliyorlar. Geldikleri yetmiyor, bir de başımı belaya sokuyorlar.

Aslında köyde bir sağlık ocağı, bir doktor, bir de hemşire var. Ama yaşlı kadınlar daha çok bana gelmeyi tercih ediyor. Çünkü ben onlardan daha iyiyim.

Yani aslında olay şöyle başladı. Bir gün Lütfiye Teyze geldi. Bir kilo pirinç istedi, ben de verdim.

"Bu ne?" dedi uzatınca.

"Pirinç işte dedim, istedin ya ..."

"E ben pirinç mi istedim, bulg ur pilavı yapcam ben, pirinci ne yapayım" dedi.

"Yahu pirinç dedin pirinç tarttım . Bulgur desen bulg ur tartanın, deli miyim ben?" diye atarlandım.

Atarlanırım çünkü çok haklıyım. Pirinç tartarken çok geriliyorum zaten, etrafa dökülüyor, saçılıyor, beceremiyorum . Zaten olaya sinir oluyorum, bir de yanlış yapmışım şimdi...

Lütfiye Teyze, "Ayyy kusura bakma evladım, çok başım ağrıyor, ne dediğimi biliyor muyum ben" dedi. "E ilaç içsene?" dedim. Yokmuş evde, ağrı kesici kalmamış, hastaneye gitmeye de üşenmiş . Duvarda dedemin ilaç poşeti asılıydı.

"Dur ben vereyim" dedim. Karıştırdım poşeti. İki çeşit ağrı kesici vardı. Hangisini vereceğime karar veremedim .

"Tam olarak neresi ağrıyor?" diye sordum. Ensesi- ni gösterdi. "Ensedene giren ağrı tansiyon" diyordu anneannem hep.

"Tansiyonun düşmüş senin, ondan ağrıyor başın" deyip teşhis koydum . İki ağrı kesici arasında 'o piti piti' saydım, çıkan ilacı verdim. Bir kilo da yo-

ğurt sattım, ayran yap iç tuzlu tuzlu dedim. Gitti .

Ertesi gün yine geldi.

"O ilaçtan bir tane daha ver" dedi.

"Eczane mi burası?" demedim tabi . Sonuçta bak- kalda bulunan her şey satılabilirdi . Paketin üstüne baktım. 20 tane varmış içinde. Paket fiyatı yazıyor -

du, ben de üstündeki fiyatı 20'ye böldüm, bir sakız parası da kar ekledim ve verdim . Sonuçta bir çeşit hizmet veriyordum, bir bedeli olmalıydı.

önce "Aaa! Paralı mı?" falan dedi, geri bırakacak oldu.

"E eczanede bedava mı? Sen bilirsin, benim başım ağrımıyor, seninki ağrıyor" dedim, parasını ödedi ve güti.

Sonraki gün yine geldi. Ertesi gün Melahat Teyze geldi. Lütf iye yollamış .

"Sende bir ilaç varmış, iyi geliyormuş. Benim ba- caklarım çok ağrıyor, bana da ver bir tane" dedi.

"O, enseden giren baş ağrısı ilacı. Sana olmaz. Ba- cak ağrısının ilacı başka. Ona başka ilaç veriyorum" dedim.

"Ver" dedi, "çok ağrıyor bacaklarım ." Kadının canı- na tak etmiş belli. "Göster" dedim, "neresi ağrıyor?" Diz kapaklarını gösterdi. Çok ağrır hakikaten . Bir kere düşmüştüm, diz kapağ ım kanamıştı, acayip ağrır. Bilirim o ağrısı.

"Bekle" dedim, "geç şeker sandığının üstü ne otur." Zaten çok yaşlı, bir de bacağ ı ağrıyor. Hastanede olsa sedyede bekleyecek, geçsin şeker sandığ ında beklesin .

Nineme gittim. Ninem, dedemin annesi. Çok yaşlı ve çok sinirlidir. Doğuştan sinirli, bence dünya- ya öyle gelmiş... Sürekli söylenir, uçan sineklerle bile kavga eder. O yüzden ninemden herkes korkar, ama sever beni . Hep bakkaldan ona helva götürü- yorum, yemesi yasak ... Olsun ben de zaten yasak- ların adamıyım... İnsan helva da yiyemeyecekse neden yaşar, anlamam. o yüzden nineme hep helva götürürüm.

Nineme, "Dedem romatizma ilaçlarını istedi, değiştirecekmiş. Doktor geldi, yenisini yazdıracakmış, verir misin?" dedim. Verdi. Bedava ilaç bal- dan tatlıdır ninem için. Ben de ilaçları Melahat Teyzeye verdim .

"Altı saat arayla iki tane iç" dedim. Bir keresinde hasta olmuştum, doktor iki aspirin arasına altı saat koymuştu . Melahat g itti, ertesi gün tekrar gel- di. Yine sattım. Şifa olsun. Kötü bir şey yapmıyo - rum ya, hastaya şifa dağıtıyorum sonuçta.

Sonraki gün Hüsniye Teyze geldi. İshalmiş . Onun- ki kolaydı. Evden aspirin alıp geldim, gazozun içine attım. İçirip yolladım . Hem aspirin hem gazoz satmıştım. Yarına bir şeyciği kalmazdı inşallah.

Böyle böyle nasıl oldu bilmiyorum. Bütün yaşlı ka- dınlar gelmeye başladı. Tansiyon da ölçüyordum artık. Tansiyon ölçümü daha pahalıydı. Çünkü riskliydi . Evden babaa nnemin tansiyon aletini aşı- rıyordum her seferinde. Yakalanırsam yanardım .

Ama çok karlı işti. Çünkü sonunda bir kilo da yo- ğurt satıyordum . "Çok düşmüş tansiyonun, he- men tuzlu ayran iç" deyip gönderiyordum. Hiç yoktan bir ekmek kapısı açmıştım.

Bir gün doktor geldi, sağlık ocağının doktoru ... Severdi beni o. Ben de ona saygı duyuyordum . Okumuş doktor olmuş sonuçta. Büyük iş. Bana her seferinde, "Büyüyünce ne olacaksın?" diye soruyordu . İçimden, "Yahu sen bari sorma, doktorsun sen, daha güzel sorular sor!" diyordum . Dışımndan da, "Bakkal dükkanı açacağım, bakkalci olacağım.

Ama bunun için büyümeme gerek yok, zaten oldum!" diyordum. Gülüyordu . Bu gerçek onu çok güldürüyordu . Yetişkinler böyledir, sen gerçeğ i söylersin, onlar güler.

O gün bakkalda onu bulmuşken, biraz bilg i almayı denedim. Boğaz ağrısına ne iyi gelir, idrar yanmasını nasıl anlarız, bir insan iki gündür kusuyorsa

bunu nasıl keseriz falan diye sordum. Gülüyordu her soruma. Anneannem bazı insanlar için, "okuya okuya kafayı yemiş" der. Bu da öyleydi galiba.

Her soruma gülüyor, ama cevap da veriyor. Boş ver gülsün, cevap versin de...

Dedem kaş göz ediyordu . Sevmez o müşterilerle gereksiz sohbet etmemi. Hele doktorla, öğretmen- le, hocayla muhabbete girmemi hiç istemez. Birşey söylemesine gerek yok kızması için. Gözleri ile kızabilen bir dede o. Gözlerini patlatıp böyle du- daklarını öne çıkartıyor. O zaman "sus artık çabuk" demek istiyor. Ama genelde susmuyorum .

O gün de susmadım, çünkü bu bilg iler mesleki ka- riyerim için lazımdı. Yakın zamandaki planlarım arasında Kezban Hemşireyi kafalayıp iğne yapma- yı öğrenmek de vardı.

Ben sorular sorup doktoru güldü rürken kapıdan içeriye enseden ağrılı Lütf iye'yle romatizmalı Me- lahat girdi. İkisi beraber gelmişler bir de! Deli bun- lar! Kaşla gözle "gidin gidin" dedim ama anlamadı- lar. Gözleri net görmüyor.

"Başım çok ağrıyor benim. Yine başladı. Bak bir haf tadır rahattım, yine enseden enseden giriyor" dedi Lütf iye Teyze.

Doktor "Başka neyin var?" falan diye sormaya başladı ama Lütf iye Teyze ona değil bana anlatıyordu . Sonra mikrofonu Melahat aldı. Ağrısı kalça- larına yürümüş . Doktor, "Neredeydi ağrı, nereden başladı?" diye sordu ama o da bana anlatıyordu.

Kaçmayı denedim. Küçücük bakkalda beş kişiydik. Bastonla önümü kestiler. İlaç istiyorlar, canlarına tak etmiş, gece uyuyamamışlar, yürüyemiyor - muş, ilaç verecekmişim.

Dedem durumu doktordan önce kavradı. Alışmıştı artık benimle yaşamaya! Doktor ne olup bittiğini çözmeye çalışıyordu . Dedemin burnundan çıkan duman falan değildi, yanıyordu resmen, alev saçıyordu. Sonrası şöyle oldu:

"İlaç mı veriyorsun sen bunlara?"

"Hastalar dede, ağrıları var, uyuyamıyorlar ."

"İlaç mı veriyorsun sen bunlara?"

Soru tekrar ediyorsa, durum ciddi demekti . İtiraf ettim.

"Veriyorum, iyi de geliyor." Doktor araya girdi.

"Kafana göre nasıl ilaç veriyorsun?"

"Kendi kafama göre değil, onların kafasına göre veriyorum . Enseden giriyor ağrı. Tansiyon . Ölçü- yorum zaten, hep düşük çıkıyor."

"Tansiyon da mı ölçüyorsun?"

"Her zaman değil, gerektiğinde. Mesela bak Mela - hat Teyzenin romatizması var, onunkini ölçmüyorum, değil mi Melahat Teyze?"

Topu onlara attım. Onlar savunurdu beni şimdi. Savundular. Doktor bunlardan hep tahlil istiyormuş. Gidemiyorlarmış hastaneye zavallılar. Benim haplar iyi gelmiş . Rahat uyku yüzü görmüşler .

"Hem de ucuz" dedi. "Tek tek satıyor, öyle daha ucuz oluyor" dedi.

Onu demese iyiydi. Azıcık yumuşar gibi olan dede- min tepesinin taşı yine atmıştı.

"Bi de parayla mı satıyorsun? Evladım sen niye böylesin? Kime çektin sen? Yavrum sen niye böylesin?" diye arka arkaya sayarken kapıdan Ninem girdi.

"Şükür! Benim ilaçlar nerde? Aldın getirmedi? Anan ölse haberin yok. Git bana ilaç al. Sızım sızım sızıyor bacaklarım" dedi.

Dede de olsan, senin de annen var işte. Bastı mı azarı sana herkesin içinde! Oh olsun dedim, oh olsun, beter ol.

O arada dedemden yırttım ama doktora yakalan- dım. Bir saat konuştu. Yanlış ilaç kullanımını nele- re sebep olabilirmiş onları anlattı. Dinledim . Yere

baka baka dinledim . Yerdeki şekilleri bir şeylere

benzettim, yerdeki taşları say- dım falan. Karşıdan çok iyi bir dinleyici gibi görünüyordum. Ama aklım Vehbi Amcadaydı.

Söz vermiştim, bu akşam siparişleriyle beraber ona mide hapi götürecektim. Midesi yanıyormuş . Doğru ilacı Vesile Teyzemde bulmuştum . Hamile Vesile Teyzem. Onun da midesi yanıyormuş . Vesi- le'ye olan ilaç Vehbi'ye haydi haydi olurdu. Ceple- rimi falan karıştırmasa şu doktor diye düşündüm, karıştırırsa ilaçları bulurdu. Az daha nasihat etti, bıraktı.

"Oku da doktor ol. herkese ilaç yazarsın" dedi.

"Yav ben okumadan doktor olmuşum . Seni sollayıp geçmişim, senin hastalar bana geliyor. Bak Lütfi- ye'yle Melahat'ı Dimdik ayağa kaldırdım" diyeme- dim tabi . "Peki özür dilerim" dedim geçtim.

Yetişkinler kendilerinden özür dilenmesine ba- yılır. Ben de diledim. Lafı uzatmanın yeri değildi,

Vehbi Amcanın midesi cayır cayır yanıyordu .

Vehbi Amca köyün dışında tek başına yaşıyor. Yal- nız, tek başına . Evi köye çok uzak. Bir sürü köpeği, bir ağaç evi, bir de mezarlığı var. Gerçekten!

Anne babasını köyün mezarlığına gömdürmemiş, evinin bahçesinde yatıyorlar. Biraz tırsıyorum oraya giderken . Ormanın ortası, köpekler cirit atıyor, bahçede iki ölü var. Ama seviyorum Vehbi Am- cayı. Çünkü söylemiştim, en sevdiğim müşterim .

Hep sarı gazozla bisküvi istiyor. Bana da bir bardak veriyor, iki de bisküvi alıyorum, ağaç evde yiyoruz . Hep iki bisküvi alıyorum, daha hiç üç tane almadım. O yesin...

Çok konuşmuyor Vehbi Amca . Ama dinliyor. Ben de ona olanları anlatıyorum . Sonuçta bir sürü şey

oluyor köyde ve ben bütün gün bakkalda, kahvede bunları dinliyorum . Bana hiç sus demiyor. Dedem olsa bin kere kaş göz işareti yapar. O yok ya, rahat rahat atıyorum Vehbi Amcaya .

O gün olanları da anlattım . "Doktor beni takdir etti. 'Ben bu kadar zeki çocuk görmedim, biz yıllardır yanlış yapıyormuşuz . İnsanları önce sağlık ocağı- na çağırıyoruz, sonra tahlil için hastaneye yollu- yoruz, sonra ilaç yazıyoruz, eczaneye yolluyoruz . Zaten hasta ve yaşlılar bir de biz yoruyoruz . En iyisi senin yaptığın , bütün hizmetleri tek bir çatı altında toplamışsın . Üstelik bunu bakkalda yapı- yorsun ' dedi ve tebrik etti, sana da selam söyledi," dedim. Mide ilacını verdim .

Vehbi Amca köpeklerine ekmek attı beni dinler- ken . Ben de onun anne babasına dua ettim. Bana hep ""terbiyesiz" diyorlardı ama mezarlara dua okunacağını biliyordum .

Geri dönerken düşündüm . O doktor bir kere daha, "Büyüyünce ne olacaksın?" diye sorarsa, "Veh- bi Amca olcam!" derim.

Ne güzel yaaa . Ormanda bir başına ...

Başında kaşı gözü ayrı oynayan dedesi yok, "yemek ye" diyen annesi yok,

doktor yok, Melahat yok, Lütfiye yok. ..

Evet, en iyisi Vehbi Amca olmak...

MAL ARABASI

Bakkal çırağı olmanın en havalı ve en güzel tarafı "mal arabası"nın içine elini kolunu sallaya sallaya giriyor olmaktır. Mal dediğimiz şey, bakkaldaki ürünler. Mal arabası da işte ürünlerin bakkala getirildiği arabalardır. Mal arabaları haf tada ya da on beş günde bir kez gelir. Eksiklerimizi sorar, yeni ürünler bırakır.

Mal arabaları, arkası kapalı kamyonettir ve içerisi seyyar bir bakkal dükkanı gibidir. İçeriye girer ve "Bana bir kutu şundan, bir kutu bundan ver." dersin. Satmayan ürünler için "Yok onlar satmıyor, kalsın ." dersin. Buraya kadar havalı bir şey yok tabii . Olay, mal arabasının içine yeri biri girdiğinde başlar. Satıcı dedeme, "Yeni bir ürün geldi denemek ister misin?" diye sorar. Önce bu ürünü birinin denemesi gerekir ve böyle durumlarda dedem beni çağırır. Der ki, "Gel tat bakalım, güzelse alalım."

Çok büyüdü bir cümle... Bir çikolatayı ilk tadan kişi olmak için arkadaşlarının arasından kalkıp yavaş yavaş mal arabasına yürümek, sana uzatılan çikolatayı yavaş yavaş, tadını çıkara çıkara yemek ve sonucu bildirmek ...

a) Güzelmiş alalım.

b) Beğenmedim, almayalım.

Düşünsene bütün bir köyün çocuklarının o çiko- latayı yeme kaderi senin ellerinde. Ben hayır der- sem onu yeme ihtimalleri yok. Arkadaşlarıma kı- yamadığım için hiçbir çikolatayı geri çevirmedim . Hepsine "Çok güzelmiş, alalım " dedim. Ve yeni ürün bakkala gelir gelmez ilk kutusu o gün tüken- di. Çünkü zaten çok az yeni ürün geliyordu, yeni bir şey çıkana kadar çocukla r diğerinden bıkmış oluyorla rdı.

Vakitlerinin büyük kısmını, bakkal önünde otu- rarak geçiren çocuklar için bu ciddi ve önemli bir yenilikti . Ve ben onlara bu yeniliğin kapısını açan kişiydim . Çok havalı!

Bir gün mal arabasının içinde yine öyle yavaş ya- vaş çikolatamı yerken bütün köye haksızlık etti- ğimi düşündüm. Ne bencil insanlardık biz ya 1 Hep dedemin yüzündendi . Bakkalda o ne isterse onu satıyorduk, çocuklar ben ne istiyorsam onları yiyorla rdı. Olmazdı böyle . Bu düzene bir dur demeliydim. İhtiyacım olan tek şey biraz defterdi. Ve elimizde bolca def ter vardı.

Okullar açılacağı zaman kırtasiye raf ının altındaki rafları da boşaltıyordu dedem. Kalem, pergel, cet- vel, def ter, kalem kutusu , mürekkep, divit... Bir öğ- rencinin ihtiyaç duyabileceği her şeyi koyuyorduk rafa . Def terler çok yer kaplıyordu . O yüzden okullar açıldıktan sonra az mikta rda def ter bırakıp geri ben olayın etkisiyle yerimden kımıldayamıyordum.

Derken dedemin nef esini ensemde hissettim . Gel- miş... Orada dikiliyor... Arkamda .

Fare meselesinin tek iyi yönü vardı. Def terleri ke- miren fare, kutuyu da kemirebilirdi . Yani kutunun ağzını açık bırakan kişiyi suçlamanın bir anlamı yoktu . Sorun tamamen def teri buraya koyduran kişiden kaynaklanıyordu . Yani iki suçlu var: Dedem ve fareler! Eğer dedemden önce atak yaparsam fare yenikli def ter meselesinden alnımın akıyla çıkabilirdim . Sesime hafif tok ve suçlayıcı bir ton ekleyip dedeme döndüm.

"Of f ff dede yaaa, senin aklına şaşayım beni Def terler hiç buraya konur mu? Beğendin mi yaptığını, fare yemiş hepsini, cık cık cık!" diye öterken de- demle göz göze geldim. Şimşek çakıyordu bakışları. Onun verdiği cevabı duymadım bile. Topukla- dım... Arkamdan bağıırıyordu. Benimki de iş yani. Dede suçlanır mı? Üstelik bakkal onun. İsterse fa- relere yedirir def terleri, isterse kendi yer.

Bana ne oluyorsa?

ben olayın etkisiyle yerimden kımıldayamıyor - dum.

Derken dedemin nefesini ensemde hissettim . Gel- miş... Orada dikiliyor... Arkamda .

Fare meselesinin tek iyi yönü vardı. Def terleri ke- miren fare, kutuyu da kemirebilirdi. Yani kutunun ağzını açık bırakan kişiyi suçlamanın bir anlamı yoktu . Sorun tamamen def teri buraya koyduran kişiden kaynaklanıyordu . Yani iki suçlu var: Dedem ve fareler! Eğer dedemden önce atak yaparsam fare yenikli def ter meselesinden alnımın akıyla

çıkabilirdim . Sesime hafif tok ve suçlayıcı bir ton ekleyip dedeme döndüm.

"Of f ff dede yaaa , senin aklına şaşayım ben! Def ter- ler hiç buraya konur mu? Beğendin mi yaptığını, fare yemiş hepsini , cık cık cık!" diye öterken de-

demle göz göze geldim. Şimşek çakıyordu bakış- ları. Onun verdiği cevabı duymadım bile. Topukla- dım... Arkamdan bağıırıyordu . Benimki de iş yani. Dede suçlanır mı? Üstelik bakkal onun. İsterse fa- relere yedirir def terleri, isterse kendi yer.

Bana ne oluyorsa?

Sonuçta o gün dedem gidip yeni def terler aldı. Ve fare yenikli def terler, "İyi bunlar, satılmaz ama kullanılır, bizim çocuklar kullansın" talimatı verildiği için bana ve kuzenlerime kaldı. İyi, yaaa! Hem

kutunun ağzını kapat mayacaksın, hem farelerin olduğunu bile bile def terleri depoya yollayacaksın, hem de ben yırtık def terle okula gideceğ im. İyiy- miş valla, ne akıllıymış dedem!

Ohhh ne ala memleketmiş .

Dedem cumar tesi günleri pazara gider ve bakkalı bana bırakır. Demek ki bakkal birine bırakılabili- yor, demek ki ben de istediğim zaman bakkalı bi- rine bırakabilirim. Ben de o Cumartesi bakkalı ku - zenime bıraktım. Zaten her ürünün üstünde fiyatı yazıyor, ben de zaten yarım saate gelirdim .

Farelerin yediğ i def terleri yükledim ve bütün köyü kapı kapı dolaşım . Çok güzel bir parag raf yazmış ve ezberlemişim. Hepsinde aynı şeyi söy- lüyordum.

"Bakkalımız size hizmet vermekten mutluluk duy- maktadır. Daha iyi hizmet verebilmemiz için lüt- fen bakkalda görmek istediğ iniz ürünleri burayayazın . Şikayetlerinizi ve önerilerinizi yazın. Görüşleriniz bizim için değerlidir."

Buna benzer bir metni köftecide okumuştum . Babamlarla lunaparka gittiğimiz zaman köf teciye de girmiştik. Söylemişim, ambalajların üstündeki

yazıları okumaya bayılırım . Masanın üzerinde bir kağıt vardı, oraya böyle bir şeyler yazmışlardı. Ben de bizim bakkala uyarladım .

Dedem gelmeden koşa koşa bakkala döndüm . Ne- fes nef ese kalmışım ama def terlerden kurtulmuşum. Üstelik müşterilerimizin fikirlerini almak gerçekten önemliydi.

Bir haf ta sonra bir gün bakkala geldiğ imde dede- mi kapının önünde beklerken buldum . Elleri ar- kasındaydı. Konuştuk. Bana, "Annen nerede, niye geç kaldın, baban işe gitti mi, kahveci deden kalktı mı?" falan gibi bir sürü soru sordu. Hepsini cevap- ladım. Ama kapının önünden çekilmiyordu . İçeri- ye giremiyorum . Elleri de arkasında bağlı, elinde ne var göremiyordum .

"Bana bir sürprizi var da arkasında mı saklıyor ki?" diye düşündüm ama hiç dedeme göre hareketler değildi. Boş yere hayal kurmasam iyi ederdim.

Sonunda dayanamadım. "Ver elini öpeyim?"

diye kolu nu çektim. Böylece hem elini öper, elinde ne olduğunu görür, hem de bakkala giriş izni ala- bilird im. Ama elini yakalayınca ne kadar büyük bir hata ettiğ imi anladım.

Üç tane def ter tutuyordu elinde. Üç fare yenikli def ter!

Sonrası şöyle oldu:

"Al. sana gelmiş bunlar."

"Aaaa, ne gü zel def ter, geri mi getirmişler?" "Oku bak ne yazıyor?"

"Bakkalda n memnu nu z. Bakkal çırağından mem- nun değiliz. Geçen gün bana, 'Önce bayatlar bitsin, taze ekmek satmıyoruz' dedi ve bayat ekmek sattı. Tarihi geçmiş bir ürünü geri götürd üm, 'Nereden bileyim tarihinin sizin evde geçmed iğini? Evde

bekletip bekletip bize getiriyorsunu z' dedi. Bakkal çırağının daha nazik olmasını bekliyoruz."

"Beğendin mi kendini?"

"Yalan yaaa! Yalan hepsi . Biliyorum bu adamı. Hakkı Abi değil mi? Hakkı Abi? Veresiye yazdırıyor hep, ben de yazmıyorum. Kinlenmiş bana, hıncını alıyor. Sen de inandın."

"Evladım bu def terleri niye dağıttın sen insanlara? Deli misin sen? Niye saçma sapan işler yapıyorsun böyle? Neler yazmışla r. Müşteriye 'ne istiyorsun' diye sorulur mu?"

"Sorulur. Anket yaptım ben . Yapmak zorunda kal- dım. Kakaladın bana fare yenikli defterleri.

Herkes güzel kaplı def ter kullanırken ben yırtık def terle mi gitseydim okula? 'Kıza bak yır tık def - terle okula geliyor' mu deselerdi? Benim suçum mu fare yediyse, ben mi yolladım fareleri? Hep bana kızılıyorsunuz, hep ben suçluym, hep bana yırtık defteöeöeeer!" diye ağlamaya başladım.

Sinirlenince ağlıyordum . Bu huyumu hiç sevmiyordum. Ama işe de yarıyordu . Konu kapanıyordu. Bu sayede yine kapa ndı. Yalnız Hakkı'dan intikamımı alırdım. Bugün değilse seneye ama alırdım...

ÇEŞMECİ DEDE

Bakkal camının tam karşısında... Dedem ezan okudukça camiye gidiyor. Bakkala uğradığı yok. Gün boyu ezan okunsa o hep camiye gider. Köyde- ki çocuklar da camiye gidiyorlar. Orada köy imamı onlara dersler veriyor. Beni camiye gidişleri değil, camiden çıkışları ilgilendiriyor daha çok. Çünkü camiden çıkar çıkmaz bakkala geliyorlar. Bir sürü bir şeyler alıyorlar. Öğlen camiye girip akşam çıkı-yor çocuklar.

Akşama kadar bakkala uğ rayan bir tane bile çocuk yok. Sinir oluyorum .

Bakkala gelen çocuklara, "Bence siz hocayla konu- şun, tenef füs uygulaması yapsın . Bütün gün içeridesiniz, canınıza yazık. iki kere de tenef füse çıkın, bakkala falan gelirsiniz, ağzınız tatlanır. Yine gidirsiniz camiye, biraz hava alın ya!" dedim.

Her gelen çocuğa söyledim ve sonunda başa- rılı oldum. Biz çocuklar hep bir ağızdan konuşunca hindi gibi ses çıkartırız . Hepsi bir ağızdan "teneffüs, teneffüs, teneffüs isteriz!" diye ötünce tabii Hoca kızmış . Fikrin kimden çıktığını araştırmaya başlamış . Çok da uzun sürmemiş za- ten araştırma, hemen vermişler adımı.

O öğlen dedemle beraber cami çıkışı hoca da geldi.

"Bu çocuk hep bak- kalda Hacı Abi. O da gelsin camiye, iyi olur" dedi.

Dedem zaten böyle bir teklif i bekliyor- muş. Hemen, "Olur tabii yollarız" dedi.

Olur tabii yollarız mı?

Peki ben, benim fikrim?

Benim düşüncelerim? Bakalım ben gitmek istiyor muyum? Allah'ım dede olmak ne keyifli iş yaaa!

Herkesin adına karar verebiliyorsun. Dedeysen kral sensin! Oh ne aia memleketsin!

Ertesi gün yolladılar. Dün oturduğum yerde, dede- min camiden çıkmasını bekliyordum, bugün ken- dimin camiden çıkmasını bekliyorum.

Üstelik teneffüs de yok! Kendi kazdığım kuyu- ya kendim düşmüştüm .

İçerisi çok kalabalık olduğu için, eğitim gayet za- yıf tı ve hocanın seninle ilgilendiği anlar çok kı- sıtlıydı. Bana sıra geldiğinde hızlıca Elham, Kul- huvallah, Subhaneke'yi okuyor sonra bir köşede Çokomel kağı- dından ayraç yapıyordum .

Sıkıntıdan patlamak üzereydim!

Bir gün hoca camiye süpürmemizi istedi. Çocuk- lar koşa koşa süpürgeleri alıp başladılar süpür- meye. Benim ömrüm süpürgeyle geçmiş, bakkalı süpür, kahveyi süpür... Oldu, gelip bir de camiye süpüreyim. "Hayatta süpürmem" dedim. Sonuçta okula gidiyorduk normal günlerde, o zaman okulu biz mi süpürüyorduk? Yooo . Eee, yaz tatilinde camiye gelince, camiye neden biz süpürüyoruz? Ken- dim süpürmediğim gibi süpürenleri de engelliyordum. Zaten teneffüs de yok!

Bir haf tanın sonunda hoca çeneme dayanamadı. "Alın bunu camiden Hacı Abi" deyip yolladı. Dedem şaşırmadı. Ama tuttuğu işin ucunu bırakacak gibi de değildi.

"İyi madem, Hüsniye Abla evinde ders veriyor. Ona git, ondan öğren" dedi.

Ooooo, severdim onu. Bakkala gelip gidiyor, tanı- yorum . Çok muhabbetçi kadın . Ona olur dedim, giderim. Her sabah abdestimi alıp, başımı örtüp, kapalı giyinip, boynuma Kur'an çantamı asıp kadı- nın evinin yolunu tutuyordum. İstiyordum ki aynı özeni o da gösterebilir. Ama göstermiyordu . Yaşlıydı. Habire çişli geliyor, tuvalete gidip abdestini taze- lemeden bana Kur'an öğretiyordu . Yanlıştı! Daha önce öğrendiklerimle çelişiyordu. Her gün eve gi- dip evdekilerle kapışiyordum.

"Kadın abdestsiz Kur'an öğretiyor bana yavvvv. Na- sıl hoca bu? Nasıl öğreneyim ben, nasıl?" diye ağlıyordum. Kurallara başta o uymuyordu . Babaannem, "Onu beğenmedin, bunu beğenmedin, cahil kalacaksın bak çocuk!" diye atarlanıyordu . Ben de üstümü başımı yırtar gibi çıkartıp, "Böyle öğrene- ceksem hiç öğrenmeyeyim 1 " diye karşı atar yapıp soluğu anneannemde alıyordum. İki gün beni gör- mezse özlüyor, göndermekten vazgeçer diyor ve ha- kikatende her seferinde başarılı oluyordum. Anne yüreğ i dayanmadığı gibi, babaanne yüreğ i de da- yanmıyordu . Sonunda değiştirdiler hocayı.

"Olmaz böyle" dedi Kahveci Dedem. "Söylene söy- lene gidecekse, hiç gitmesin. Akşama konuşayım, Kara Mehmet'e gitsin."

Tanıyordum adamı. Çok ciddi hocaydı, hep camının önünde oturuyor, gelene geçene bakıyordu. Gölün karşısındaydı evi. Oradan çıkar göle giderim diye düşündüm .

"O olur" dedim, "ona giderim."

Gittim. Gidecektim de. Ciddiydim . Bu kez bırak - mayacaktım. Ama Arapça ayın sesini gırtlaktan çıkartamıyordum. Bir türlü olmuyordu . Adam

ayın'a takmıştı, ayın olmadan olmaz diyordu. İnat ediyordum evde, "r'leri söyleyemeyince Türkçe okuyamıyor muyuz, ne alakası var" diyordum. Ve haklıydım! Ama hoca olan oydu, elbette ki onun dediği oluyordu. Sonunda ayın yüzünden onu da bıraktım .

Son çare Çeşmeci Dede dediler.

"Çeşmeci Dede mi? Onun kendine hayrı yok, çok yaşlı" dedim. Tavırları çok net ti, "Çeşmeci Dede'ye git, sana Kur'an öğretsin, öğrenmeden de gelme başka hoca kalmadı" dediler. Gittim.

Bembeyaz sakallı, boncuk gözlü, çok yaşlı bir dede Çeşmeci Dede . İnsanın karşısına sadece rüyalar- da çıkacak kadar sevimli bir ak sakallı dede. Her sabah gidiyorum, iki harf okuyoruz, "Bak sana ne anlatcam, bir gün ben küçükken ..." diye başlıyor anlatmaya Çeşmeci Dede. O kadar ihtiyar ki, kendi çocukluğ unu hatırlıyor sadece ve çok güzel anlatıyor. Zaten bayılırim hikaye dinlemeye, onun anlatıklarını masal gibi dinliyorum. Çeşmeci Dede anlatıyor, ben ona bakıp ayrı bir aleme gidiyordum . Anlatıyor anlatıyor, sonra uyuyakalıyordu .

Yalnız yaşıyor Çeşmeci Dede, üstelik de yaşlı. O uyurken ben de evini temizliyord um. Çıkışta da, şekerlikten bir tane şeker alıp köyde dolaşiyor, sonra da bakkala gidiyordum . Çeşmeci Dede mutlu, ben mutlulu! Kendime en uygun yaşam şeklini sonunda bulmuştum.

Ama tabii çok uzun sürmedi rahat ve konforlu hayatım. Bir akşam anneanneler, babaannelere yemeğe geldi. Biz de gittik. Bu durumları hiç sevmiyordum. Herkes bir arada... Kaçacak delik yok.

Sıkışık kalıyordum . Bir o dedem çekiştiriyordu, bir bu dedem. Annemle babam zaten tepemde . Anneannelerle babaannem de lafa karışıyordu . Teyzemle halam da arada bir şeyler söylüyordu . İyice başım dönüyordu kalabalıktan. Neyse yemekte uslu durursam kimse bana bulaşmaz dedim, hiç sesimi çıkartmadım, uslu uslu yemeğimi yedim.

Bakkal Dedem, "Hadi yavrum , bir sofraya duası oku" dedi.

Sözlüye kalkmış ve çalışmadığı yerden soru gelmiş tembel öğrenci gibi baktım dedeme.

"Hadi yavrum, çekinme, hadi" diye dürttü annem.

"Bilmiyor musun yoksa?" dedi anneanneler .

"Bilmez olur mu canım, Çeşmeci Dede öğretmiştir," dedi babaannem.

"Gitmiyor musun yoksa?" diye şüpheyi düşürdü akıllara teyzem .

Gıcık yaaaa Halama baktım. Ağlayacaktım. Halama, "Kurtar beni Allah sevdiğine kavuştursun" bakışları atıyordum. Anladı.

"Biliyordur da, belki başka bir dua etmek istiyor- dur" dedi halam .

Hay aklınla bin yaşa dedim içimden . Boğazımı temizleyip başladım.

Hoş geldiniz soframıza, Tuz atmayın çorbamıza. Ekmek banma fasulyeye, Biraz da şu turşudan ye. Ne güzel hep beraberiz, Tatlıyı da çok severiz.

Artsın eksilmesin, Taşsın dökülmesin. Soframızın bereketi, Hiç mi hiç bitmesin. Amin.

Dedim ama bu z gibi bir hava esti. Aylardan Eylül oldu, zaten okullar açılacaktı. Bütün yazı, tüm hocaları değerlendirerek geçirmiştim. Yaz bitmişti . Kahveci Dedem, daha fazla kıvrınmama dayanamadı.

"Neyse seneye yazın, yeniden başlatırız camiye, bu sene bitti zaten" dedi.

Halâm tatlıları getirdi, konu kapandı. Bence sofra duam gayet güzeldi. O gece def terime bu duayı da not ettim.

ALMANCILAR

Yazın bazen köye uzun uzun kornaya basan arabalar geliyordu. Daha köyün girişinde kornaya basmaya başlıyorlar, eve gidecekleri yere kadar aynı şekilde "Düüüüt düüüüüt, düttürü

düüüüt!" diye bütün insanları merakla kapının önüne çıkartıyorlardı. Ben de bakkalın önüne fırlıyordum .

Almanya'da yaşayan insanlar memleketine dönüyorlardı. Yaz tatillerini geçirmek için geliyorlar ve sevinçlerini de kornaya basarak gösteriyorlardı.

Ben Almanya'dan gelenler arasında en çok İbrahim Amcamı seviyordum . Dedemin yakın arkadaşıydı. Zaten doğru dürüst bakkalda durmayan dedem, o

gelince iyice seriyordu işleri. Akşamları da onunla yürüyüşe çıkıyordu. "Gel keyf im gel"di dedeme, oh ne ala memleketti.

Ama İbrahim Amcamı sevdiğim için ses etmiyor- dum. İbrahim Amcam bana çikolata getiriyordu

Almanya'dan. Aşırı fındıklı çikolata. Bizim çikolatalarımızda fındık bile kullanmıyorlardı. Ben

biliyorum hepsini, dedim ya, abur cubur ambalajlarını okumak gibi gereksiz bir huyum var diye. Sığır jelatini, lesitin, nebati yağ, peynir altı suyu ... O sığır jelatiniyle peynir altı suyu nasıl iğrenç gelirdi bana anlatamam . Eğer çikolata yerken aklıma gelirse tiksine tiksine yerdim yediğim şeyi, ama yine

de yerdim . Galiba gerçekten pisboğazdım.

Bir gün İbrahim Amcamla dedem yürüyüşe gittiler. Ben de bol fındıklı Almanya çikolatamı alıp bakkalın önüne çıktım. Başka çocuklar da vardı. Onlarla çikolatamı paylaştım. Birer parça çikolata verdim . Ama bir parça çikolata bir çocuğu asla kesmezdi . Gidip içeriden yenisini alacaklarını adım gibi biliyordum. Derken Almanya'dan gelen çocuklardan bir tanesi koşu koşu bakkalın önüne geldi. Bizi görünce durdu.

"Ben doooooo gün kutlaycaaaaam, siz de gelceeniz miiii?" diye yayık yayık bir Türkçe ile davet etti bizi .

Atladık tabii hemen . O güne kadar hiç doğum günü kutlamasına gitmemiştik hiçbirimiz . Köyde böyle şeyler çok olmazdı. Yani galiba hiç olmazdı. Biz de ona onun gibi cevap verdik.

"Geeelceeeeeez !"

Almanya'dan gelen çocuklar tatilleri bitip de döndükten sonra biz bir süre onları taklit ediyorduk. Evet, galiba biraz kötüydük.

Ertesi gün doğum gününe gittik. Anne babası yaş pasta almışlar. Yaş pasta ulaşılmaz lezzet...

Bildiğimiz tek yaş pasta, bisküvinin üstüne puding dökülerek yapılan pastaydı bizim. Görselliğe önem veren anneler kat kat yapıp üstüne de renkli pasta süsleri döküyorlar, yerken ktır ktır daha güzel

oluyordu. Görselliğin ne olduğunu bile bilmeyenler ise bisküvileri kırıklayıp pudingi öyle döküyorlardı üstüne, donduruyorlar, adına da mozaik pasta diyorlardı

Ama bu başkaydı. Üstünde mumlar yanıyordu . Hepimizin gözleri pastanın üzerindeydi . Gazoz da almışlar pastanın yanına, sarı gazoz da var. İmkanlar sınırsız.

O gün yed ik içtik, deliler gibi yedik. Ben zaten sa- bahtan bakkalda kendime aşırı abur cubur yük- mesi yapmışım. Bir de doğum gününde yemişim . Sahiden pis boğazdım. Bize bir sürü de Alma nya çikolatası verdiler, onları da yedik.

Dönerken bütün çocuklar, "Keşke bizim de böyle doğum günümü z olsa .. ." dedi. Hepimiz biraz üzülmiştük. Çocukları bakkalın önüne topladım. Hep- sinin doğum gününü bir kağıda not ettim. Aklımda dehşet bir fikir vardı. Bundan sonra doğum günü kutlamaları organize edecektim . En yakın doğum günü iki gün sonraydı. Hülya'nın doğum gününü kutlayacaktık. İki gün bana bal gibi de yeterdi .

Bu iş için bir desteğe ihtiyacım vardı. Yeterli des- teği halamdan aldım. Gittim anlattım.

"Gariban bi r çocuk var, doğum günü çocuğun, ya- zık çok özeniyor. Ben sana malzeme getireyim, sen bize bir pasta yap. Götürelim sevin sin. Allah sevdiğine kavuşturur" dedim.

Kabul etti. Bakkaldan süt, kakao, bisküvi falan gö- türdüm, halama pastayı yaptırdım .

En zor iş mekandı. Çocukları eve davet edemem . Ben giremiyorum gündüz eve, onlar nasıl girsin? Dağıt ma, bozma, kırma, yapma, etme... Bu iş evde olmazdı. İbrahim Amcamla konuştum .

"Kahveci Dedem dedi ki, 'Hep Bakkal Dedenle İbra - him Amcan gidiyorlar yürüyüşe , beni de çağır sin- lar. Ben de gideyim, bacaklarım açılır,' dedi. Yazık onu da çağırın" dedim.

Güldü. Ama dediğimi yaptı. Dedem kahveyi çırağına bıraktı, gitti . Arkalarından , "Merak etmeyin, ben buradayım, her şey yolunda, ikisini de idare ederim, bol bol yürüyün, iyi gezin" dedim.

Gittiler.

Bakkalın kapısını kilitleyip halamdan pastayı al- dığım gibi kahveye koştum. Çırağa da "Dedemin haberi var!" dedim. Yoktu, ama nasıl olsa gelince öğrenecekti. Ve bu dahiyane fikrimden dolayı beni tebrik edecekti .

Kahvenin masalarını birleştirdim. Bakkaldan bir sürü balon, kurdele falan getirmiştim. Duvarla - rı süsledim. Hülya ve diğerleri geldiler. Hülya'nın gözleri yuvalarından fırladı. Ağlayacaktı neredeyse. Gerçek bir doğum günüydü . Ve bedavaydı .

Ondan para almayacaktım. Çünkü bu bir dene- meydi . Eğer tutarsa bundan sonra herkese paralı doğum günü kutlamaları yapacaktım. Ama tabi çocukların içtikleri her şeyi babalarının hesabına yazdım. Pasta bedavaydı tamam ama içecekler para almak lazımdı.

Bütün gün eğlendik. Bakkalı da kapalı unuttum . Biraz tatil benim de hakkımdı.

Çok geçmeden üç silahşörler gözüktü. İki dedem ve bir İbrahim Amcam ...

Kahveci Dedem, "Noooluyo burda yaaauvvv?' diye sordu.

Bakkal Dedem, "Bakkalda kim var?" dedi.

Kahveci Dedem, "Ammaa dağıtmışsınız yaaauvvvv •• dedi.

Bakkal Dedem, "Senin başının altından çıktı bunlar değil mi?" dedi.

Çocuklar tek tek toz oldu. Kahvenin ortasında bir başıma kaldım . İbrahim Amcam lafa karışmıyordu.

"Hep Almanyalılar yüzünden. Geliyorlar böyle düt düt düt, bir sürü fıncıklı çikolata, bir sürü süslü doğum günü ... Canımız istedi. Biz insan değil

miyiz? Gelmesinler madem. Bizim bakkalda çi- kolata mı yok, niye getirdin İbrahim Amca sen o çikolataları, ha, bir söyle, niye getirdin?" diye orta- ya karışık bir açıklama yaptım .

Kimse bir şey anlamadı. Ezan okundu.

Ohhhhhh çok şükür ezan okundu. Hepsi camiye

koştı. Pis ve dağınık kahvehaneyi çırağa bırakıp kaçtım. Bana ne? Temizlesin . Ben de bakkalı temizliyorum bütün gün...

Dua etsin, Gıcır Şükriye kahveye denetime gelmiyor...

KAPTAN DAYIM

Ticaret hayatına erken yaşta atılmış ve günü- mün büyük bölümünü çalışarak geçiriyor olabilirim ama sonuçta bir sürü de boş vaktim var. Dede- min inatla, bakkaldan çıkmadığı zamanlar oluyor. Öyle zamanlarda bakkal koltuğ una çakılıp kalıyor. Sadece hızlıca camiye gidip geliyor. Onun dışında çıkmıyor bakkaldan dışarı. Öylece oturuyor kol- tukta , saatlerce... Gıcık oluyorum . Çünkü o bakkaldayken rahat rahat bir şeyler yiyemiyorum . Oysa benim orada bulunma sebebim bu! Yiyeyeğim ki kafam çalışsın! Ama yok, gitmiyor...

Öyle zamanla r boş zamanla r işte. Şeker sandığı- nın üstüne oturup pinekleyip duruyorum. Bazen, "İyi madem, sen gitmiyorsan ben giderim" deyip fırlıyorum bakkaldan . Biraz çocuklarla oynuyorum ama çoğu zaman sıkılıyorum . Eve gitsem hiç canım sıkılmaz aslında, çünkü hiç boş vaktim ol- maz. Annem:

"Kalk sofraya kurmama yardım et!" "Kalk sofrayı toplamama yardım et!" "Şunu yapiver!"

"Bunu yapiver ı"

"Şuraya şunu götürüver" diye arka arkaya işleri sı- ralar.

Eve gidersem onun elinden kur tulamam, o yüzden hiç gözüne gözükmüyorum . Ben de Kaptan Dayımlara gidiyorum. Kaptan Dayılar babaannemle- rin yan komşusu. Kaptan Dayının gemisi, dümeni, mürettebatı falan yok. Köydeki futbol takımının kaptanı olduğu için ona öyle diyorlar. Benim için kaptan olmasının da bir önemi yok zaten, ben daha

çok vitrindeki kitaplarla ilgileniyorum. Onun okuduğu gazete haf tada bir gün kitap veriyor, o da onları vitrine diziyor.

Kitapları önce bakkalda okuyorum . Dedim ya, ga- zeteler bakkala geliyor, biz dağıtıyoruz, dedem gazeteleri sahibinden önce okuyor, diye. Ben de git - gide ona benziyorum işte. Gazetenin içinden çıkan

kitapları sahiplerinden önce okuyorum. Sonra da gidip sahiplerinin evinde okuyorum . Belki kitapları bana verir diye her akşam mutlaka Kaptan Da- yılara uğrayıp kitap okuyorum . Sabahın köründe gidiyorum . Benden bıksın ve "Al şu kitapları da git evinde oku!" desin diye değişik planlar yapıyorum . Bazen yüksek sesle okuyorum . Bazen yere yatarak okuyorum . Münasebetsiz zamanlarda gidip okuyorum. Onlara misafir geliyor mesela, ben de gidip salona oturuyorum , kitap okumaya başlıyorum. Hani belki rahatsız olur da beni evden kovar, kitapları da arkamdan atar diye bekliyorum ama yapmıyor . Aşırı sabırlı bir adam.

Yan komşumuz olduğu için annem de beni rahat buluyor. Bahçeden, "Neredesin sen yinee? Eve gel çabuuuuuk!" diye bağ ırınca bir dakika içinde evde olabiliyorum.

Kahveci Dedem, bazen çarşıya gezmeye giderken beni de götürüyor. Daha doğrusu o çarşıya gezmeye gidiyor, gideceğ ini fark ettiğim zaman ben de onun peşine takılıp, "Beni de götürüüü!" diye yalvarıyorum "Götürürüm ama bir şey istemeyeceksin" diye şart koşuyor. Yetişkinlerin bu şartlı iyiliklerine deli oluyorum.

Söz verince götürüyor. Ama burnumdan getiriyor. Sırf beni denemek için, oyuncakçının önünde du- rup yere diz çöküyor. Ayakkabılarının bağcığını söküp yeniden bağlıyor. Sonra pastanenin önünde tekrar yere diz çöküyor. Ayakkabılarının bağcığı nı söküp yeniden bağlıyor . Aynı şeyi kıyafet dü- kanlarının önünde, pamuk helvacının başında da yapıyor. İstemiyorum. istemeyeceğim diye söz verdim . Sözümde durduğumu görünce yumuşuyor, dönüşte oyuncak da alıyor, pamuk helva da! Zafer benim işte!

O gün çarşıya çıkarken yine peşine takıld ım. Sonra dedemle bir yere gittik. Bir sürü müdürün olduğu bir yer. Bu adam bilmem nerenin müdürü, şu adam bilmem nerenin müdürü ...

Bir tanesi İlçe Milli Eğ itim Müdürü'ymüş . Elindeki poşette bir sürü kitap vardı. Adam bana bütün ye- tişkinlerden beklediğimiz o soruyu sordu.

"Büyüyünce ne olacaksın?" dedi. Bu fırsatı ka- çıramazdım.

"İlçe Milli Eğitim Müdürü olacağ ım!" dedim. Şaşır- dı adamcağ ız. "Ama nasıl olurum bilmiyorum, bir tane bile kitabım yok. Almıyorlar. Her gün Kaptan Dayılara gidip gidip kitap okuyorum, artık ezberledim" dedim ve Ayşegül serisinin bir kitabından hatırladığım cümleleri saydırdım.

"Ayşegül'le Can böyle yağ murlu günlerde tavan arasında oynamayı çok severlerdi" dedim ve adam beni susturdu . Dedeme bir sürü söz söyledi. "Ço- cuklar okumalı, kitap önemli, çocukla ra kitap al- mıyor musunuz?" falan dedi. Bana elindeki ki- taplardan tam 5 tane verdi, dedeme de kitapçının

yerini tarif etti. Derin bir nefes aldım. Aslında dedeme, "Bana kitap alır mısın?" desem alırdı, ama ben böyle istemeyi daha çok seviyordum.

Dönüşte, kitapçıdan beş kitap da dedem aldı. On tane kitabım oldu, acayip rahatladım. Artık canım sıkılmayacaktı ve Ayşegül'den de Kaptan Da- yımdan da kurtulmuştum. Ama kitaplar bir haf ta içinde bitti. Aynı numarayı tekrar çekemezdim. En iyisi elimdeki kitapları çıkartıp yenisini almaktı.

Sonuçta tek mağdur çocuk ben değildim. Köydeki diğer çocukların da kitabı yoktu. Son iki haf ta Kaptan Dayının gazetesinden çıkan Ayşegül kitap- larını da vermemiştim, gelip sorarsa ve satılmamışsa verirdim

...

Bakkalın önüne yere çuval serip tezgah açtım. Kitaplarımı dizdim. Kutulardan karton kesip "Kitap Ruhun Gıdasıdır" yazdım. Ama sonra bu slogandan korktum. Çok değişik çocuklar vardı, okuduğ unu kesin yanlış anlayan ve bir daha bakkaldan sadece kitap alıp gıda almayan olabiliirdi. Ben de sloganı değiştirdim, "Kitap Ruhun Gıdasıdır Ama Sen Çikolata Da Al" yazdım . Hem kitap hem çikolata alsınlar, birini satacağım diye diğerinden olmayayım .

İlk iki kitabı sattım. İki katı fiyatına ... Normalde ikinci el kitabın daha ucuz olması gerekiyordu . Ama burası normal bir yer değildi. Gitsin normal yerden alsın o zaman ... Sonra dedem geldi. Kahveci Dedem. Çok ters baktı bana. "Beni bunun için mi rezil ettin İlçe Milli Eğitim Müdürü'ne" diyordu bakışlarıyla .

"Sen biraz zor İlçe Milli Eğitim Müdürü olursun bu kafayla" dedi. Tam ona atarlanacaktım, Bakkal Dedemle Kaptan Dayı geldi. Bakkal Dedem tezgahta- ki iki Ayşeg ül kitabını gördü. "Kaptan'ın kitaplar mı onlar?" diye sordu homur homu r. Resmen iki ki- tabın peşine düşmüş Kaptan Dayı, yazıklar olsun! Tam onlara açıklama yapacakken, Kahveci Dedem de "İyi ticaret öğretmişsin buna, bak kitapları bana aldırdı sende satıyor" deyince Bakkal Dedemin nevre döndü. Kitapları elinden zor kurtardım .

Kitapları satamadım ama belki ileride kütüphane kurardım . Ama paralı...

ALTERNATİF ARAYIŞLAR

Ne yapsam olmuyor! Yaptığ im tüm ticari giri- şimler hüsranla sonuçlanıyor. Üstelik her seferin- de aptal yerine konuyorum.

Vişneli soda ile kimse ilgilenmedi.

Çikolata ambalajlarının içine not bırakmak insan- ları kızdırdı.

Külahlı çekirdek projesi başlamadan bitti. Kar tpostallarıma yan bile bakmadılar.

Işıklı tabela uyg ulamasıyla satışa sunduğum mumlar dedemin bakışlarıyla söndü.

Hakkı'nın yaptığına bak yaaa? Sana daha iyi hiz- met vereceğim diyorum, beni dedeme şikayet edi- yor. Bir halkın tamamı mı reklamdan anlama z? Espriye bu kadar mı kapalı olur?

Ticaretten anlamayan iki adam: Biri Bakkal De- dem, diğeri Kahveci Dedem İkisinde de sıfır ticari kafa ama ikisi de köyün en önemli iki ticaret hanesini işletiyorlar. Nasıl iş bu?

Kafama koydum,kendi işimi yapacaktım.

Kahveye gidiyorum . Bulaşıkları yıkıyorum, gazoz açıp ikramını yapıyorum . Boşları topluyorum. Sandal- yeleri düzeltiyorum . Karşılığında ne alıyo- rum?

ORALET!

Bakkala gidiyorum. Bütün gün yer sil, kutu yerle ş- tir, müşteriyle ilgilen, bakkal def terini incele, aşırı güler yüz göstermek için kendini zorla ... Karşılı - ğında ne alıyorum?

ÇİKOLATA!

Bu mu senin adaletin dünya?

Benim ticari fikirlerimi önemsemeyen bu ticarethanelerde daha fazla durmamam gerektiğini anladım. En iyisi kendi işini yapmaktı. Oturup düşünmeye başladım. Genelgeçer meslekler vardı.

Bunların içinde yapabileceklerim var, yapamaya- caklarını var.

Sayalım: Öğretmenlik, polislik, doktorluk gibi meslekler iyi. Güzel para var. Ama yapamam. Ciddi bir eğitim süreci var ama benim o kadar vaktim yok. Üstelik ben sezonluk iş arıyorum. Yazın çalışıp kışın okula gideceğim. Bunlar olmaz. üstelik bu mesleklerde ticari zekamı da kullanamam. Öğrenciye not kağıdını mı satacağım? Suçluya kelepçe mi satacağım? Doktor olsam; ilacı gerektiği kadar yazmam lazım. Ticaret olsun diye iki kutu fazla yazamam. Zaten doktorluğu denedim, olmuyor, yapamadım. Bu meslekleri bu sebeple geçiyorum.

Köyde insanların ihtiyaçlarını karşılayacak başka dükkanlar açabilirim. Züccaciye, tuhaf iye, nalbur...

Bakkal Dedem bu alanları önceden öngörmüş. Hepsine bir raf ayırmış. Bakkal mıyız, tuhaf iye mi? Nalbur mu, bakkal mı? Akıllıca davranmış, hepsine az az yer vermiş. Ona rakip olmak zor iş.

Müşterinin ayağı artık oraya alışmış, zarar ederim.

Berber var köyde. İki tane aynı dükkandan açmak saçma olur... Derkeeeeen kafamda bir ampul vardı. Berber var ama kuaför yok! Kadınların saçını

kesecek kimse yok! Bu kadar kadın saçını kestir - mek için başka bir ilçeye gidiyor. Gitmesinler. Bu çileye bir son vereceğim!

Aklıma gelir gelmez babaanneme koştum. Babaannem terzi. Onda makas bolluğu var. Birkaç makas ortadan kayboldu kimse anlamaz. Makaslardan birini alıp bahçeye sakladım. Şimdi bana acemiliğimi mi atacak 'saç' lazımdı.

"Bobannneeeee, bobaaannnnneee!"

"Yavruuuuum."

"Oyuncak bebeğim vardı ya hani, nerede o? Uzu saçlı olan."

"Aaaaa! Bebekle mi oynıycan, koca kız oldun..."

"Evcilik oynamak istiyorum bobanne, oynayayım biraz, çok sıkıldım, hadi bul şunu."

Ne yapacağımı söylesem vermez şimdi. Babaannem beklerken, "Çocukların Yetişkinlerle İletişimde Dikkat"

9. MADDE

"Bu yetişkinler böyledir. Sana oyuncak bebek alırlar ama saçını kesemezsin, yüzünü boyayamazsın.

Araba alırlar, 'Ben bunun tekerleklerini çıkartıp arabanın içine çamur dolduracağım' dersin izin vermezler, elinden alırlar.

Onlara göre bebek bebektir, araba arabadır. Bebeğin saçını tarayabilirsin, ama kesemezsin.

Kimin koyduğunu bilmedikleri kurallarla yaşamaya fena halde alışmış zavallılar."

Bebeğ i verdi, çok zorlamadı. Dolaba kaldırmış . Alıp bahçeye çıktım. Bebeğin saçlarını biraz tarayıp makası dayadım. Kısacık kestim saçlarını. Erkek saçı gibi oldu. Biraz yamuk kestim ama ilk seferinde olurdu o kadar. Derken babaannem geldi. Derin bir, "Naaaaptııın sen?" dedi.

"Yav bebek benim değil mi?" diye çıkıştım.

"Seninse senin. Deli misin evladım? Niye böyles in sen? Böyle mi oynanır bebekle? N'apcaz bu saçları şimdi? şu rezilliğe bakar mısın? Annen nerede?" diye taramalı tuf ek gibi soru taramaya başladı.

Babaannem böyleydi . Soru sormaya başladıys a durduramazsın, cevap versen yetişemezsin . En iyisi ortamdan uzaklaşmaktı. Bebeği orada bırak - tım, makası aldım, koşa koşa evden çıktım. Arkamdan , "N'apçan o makası? Nereye gidiyosun?"

Benim makasını mı 0000?" diye gönderiyordu

soruları . Yakalayamazdı beni, kaçtım .

Arkadaşım Miray'ın evine gittim. Miray iyi kızdı , macerayı severdi. Benim için biçilmiş kaf tandı. Ya da en azından biçilecek kaf tandı.

"Miray acayıp bir fikrim var ama önce yardımın a ihtiyacım var?" dedim.

Merakla baktı.

"Saçını kesebilir miyim? Kuaför dükkanı açaca - ğım. Seni de yanıma çırak alacağım . Ama önce senin saçını keselim, önce biz güzel görünelim.

Ticarette çok önemli kuraldır. Yaptığın iş seni yan- sıtmalı. Mesela bak kasaplara, hepsi kiloludur, iri yaradır. Zayıf kasap olur mu? Olmaz! Bak aşçılara, hepsi duba gibidir. Zayıf aşçı olur mu? Olmaz. Kuaför dükkanı açacaksak önce bizim saçımız güzel olmalı, otur önüme" dedim.

İkna oldu. Söylediklerim çok mantıklıydı çünkü . Miray'ın saçlarını suyla ıslattım. Bebeğin saçlarını ıslatmayı unut muştum, belki de o yüzden olma-

mıştı. Yoksa saç var, makas var, kuaför var... Neden olmasın?

Saçları ıslatıp üç bölüme ayırdım . Katlı kesim yapacaktım . Önce en tepedeki saçları ayırdım, sonra onun altındaki saçları, en son da en alttakileri. Ve kestim.

Kabul etmek gerekirse iğrenç oldu. Ama ticaretin altın kurallarından biri de, "Kendi ürün ve hizmetini müşteriye kötülememektir."

"Harika oldun Miray, bu saç sana çok yakıştı" dedim.

Ama inanmadı. Aynaya bakınca deli gibi ağlamaya başladı.

"Ben şimdi anneme ne diyeeeeeem.. diye

ağlıyordu .

Of Allah'ım neydi bu annelerden çektiğimiz? Kızın saçığırenç olmuş. ben şimdi arkadaşlarımm arasına nasıl çıkacağım diye düşünmüyor da, anneme ne diyeceğim diye ağlıyor...

Miray'ın yanında n uzaklaştım . Ağlasın o. Ağlar ağlar susar. Gittikçe anneme benziyordum bak, o da ben ağlarken öyle diyordu. Babam yanıma gelmek, susturmak istiyordu ama annem, "Şımartma şunu, ağlar ağlar susar" diyordu . Miray da öyle yap-sın, ağlasın ağlasın sussun. Bana ne? Benim işim başımdan aşmış...

Bisikletime binip uzaklara gittim. Ne kadar uza-ğa gitsem o kadar iyiydi. Gittim, gittim, gittim.

Anneannelerin mısır tarlasının karşısında dur-dum. Orada tulumba var, tulumbadan su çektim, biraz su içtim. Tam karşımda kocaman bir armu ağacı vardı, tarla bizim değil, Vedat Amcaların tarlası. Gidip bir tane armut kopa rsam Vedat Amca bana kızmazdı. Gazeteyi kesince kızmamıştı, ar-muta niye kızsın?

Bir tane armut yedim. Off f acayip güzeldi. Şeker gibi ... Bir tane daha yedim . Sonra ağacın altına oturup düşünmeye başladım . Dayımın ders kitabını karıştırırken görmüştüm . Newton'un kafasına

elma ağacının altında otururken elma düşmüş ve yer çekimini bulmuş . Benim de armut ağacının al-tında otururken belki kafama bir şey düşer ve birşey bulurdum. Ve buldum. Hayatımın fikrini buldum! İşte şimdi tamamı, yeni mesleğimin temel-lerini atabilirdim .kat Etmesi Gereken Hassas Konular" defterime aceleyle dokuzuncu maddeyi ekledim.

Ağaca çıkıp armut toplamaya başladım. Bir sürü armut topladım. Şans yüzüme gülmüştü, tulumba-nın orada boş bir çuval görmüştüm . Gidip o çuvalı

aldım. İçini armutla doldurdum. Çuvalı sürükleye sürükleye taşıyordum . Bisikletimi mısır tarlasına bıraktım . Hem çuvalı hem bisikleti taşıyamazdım .

O gün cumaydı. Cuma günleri köy çok hareketli olur. Ve en hareketli yer tabi ki caminin önüdür. Bu f ırsatı kaçıramazdım. Çuvalı eve kada r götürdüm, kollarım kopmuştu resmen ama başarmıştım. Bahçeden kocaman bir sepet aldım ve armutla r_ içine döktüm . Bakkaldan biraz poşet aldım. Dede poşetleri aldığımı görürse köpürürdü. Daha önce dedemin poşete verdiği önemden bahsetmişti m. Neyse, poşetlerim ve sepetimle beraber camini önüne gittim. Bir tane de tabure aldım kendime. Ohhhh! Satış için hazırdım .

"Armuuuuut, bal armuuut, şeker armuuuuut. Armuuuuut var."

Camiden ilk çıkan adam Cevat Abiydi, bir tane ar- mut aldı.

"Güzel mi armut?" dedi.

"Güzel" dedim, "bağırıyoruz ya deminden beri ." Bir tane alıp g itti. Tadacaktı tabi. Tatmadan olmazdı.

"E beğenmedin mi?" dedim. "Yok ben armut sevmem" dedi.

"Sevmiyorsun da neden yedin madem!" diye bağır- dım arkasından .

Sonra Necati Amca, Kadir Dayı, Ahmet Abi, Meh- met Abi, Recep Enişte, Hasan Dayı... Hepsi ıray- la camiden çıktılar. Hepsi tattı ve hiçbirini almadı. Gittikçe azalıyordu armutlarını. Sonunda camiden

bizimkiler çıktı. Kahveci Dedemle Bakkal Dedem. Tehlike çif ter çif ter geliyordu. Yanıma geldiler. "Hayırdır?" dedi Kahveci Dedem .

"Armut satıyorum, tartayım mı bir kilo?" dedim.

Tartım yoktu henüz . Ama bakkala yakın bir yer- deydim sonuçta. Bakkalın tera zisini kullanacaktım böyle bir durumda. Ama dedem çalışmadığım yerden sordu.

"Armutları nereden buldun?" dedi.

Doğru söylemek durumundaydım. Vedat Amcala- rın tarlada n topladığımı söyledim.

"Habersiz mi?" dediler.

"Yani habersiz ama sorun olmaz, kızmaz Vedat Amca" falan diye gevelenirken dedem aldı yürüdü. "Evladım sen niye böylesin, evladım sen

kime çektin, terbiyesiz misin..... falan. Kahveci dedem de başladı bu sefer:

"Bıktık senden" dedi, "bıktık!" Dondum kaldım o anda.

Aklımda tek bir kelime yankılanıyordu.

"Bıktık.....

Ağlamaya başladım. Sinirden ağlıyordum. Bir tek- me savurdum armut sepetine.

"Ben de bıktım" dedim, "ben de kendimden bıktım."

Armutlar için aldığım poşetleri de bakkal dedeme attım.

"Sen de al poşetlerini başına çal" dedim.

Ağlaya ağlaya eve gittim. Babaannemle annem ka- pıdaydı.

"N'aptın makasımı?" dedi babaannem. Ağlıyordum ben ve o, "N'aptın makasımı" diyordu.

Annem, "O bebeğin hesabını soracağım ben sana" diyordu.

Ağlıyordum . Bıkmıştım kendimden . Kime çekmiştim ben?

Neden böyleydim hakikaten?

Odaya girip kendimi kilitledim. Akşama kadar ge- len giden olmadı. Pek de umurlarında değildim anlaşılan . Akşam birkaç kere yemeğe çağırdılar. Çıkmadım. Zaten armut haberi annemle babama da ulaşmıştı. Çıksam daha onlar kızacaktı.

Ağladım, ağladım, ağladım. Yatağın altına girip de ağladım. Sonra yatağın altında def terimi buldum . Oraya saklamıştım, kimse görmesin diye. Unut- muştum.

Oturdum, onuncu ve son maddemi yazdım:

10.MADDE

"Belki de haklılar. Onlar yetişkin ama ben çocuğum. Benim hiçbir şey bilmediğimi sanıyorlar.

Hiçbir şeye üzülmediğimi, işimin gücümün yaramazlık olduğunu sanıyorlar. Bir gün onlara çok yanıldıklarını göstereceğim. Bunun için okumam lazım. Okuyacağım. sınıf birincisi, hatta okul birincisi olacağım. Üniversiteye de giderim.

Hepsinin ağzı açık kalır. Cörür onlar... Hani hep bana 'sen kime çektin' diye çemkirip duruyorlar ya... İşte o gün sıraya girecekler, 'Bana çektin, aynı bensin, bana çok benziyorsun' diyecekler.

Bugün 'bıktım senden' diyenler, o gün benim için ağlayacaklar... Göreceksin...

Şimdilik hoşçakal defterim.

Bunlarla vakit kaybedemem, çok işim var, daha büyüüp adam olacağım..."

Defteri yatağ ın altına sokup odadan çıktım. Uslu uslu gidip sofraya oturdum...

Tam da bütün yetişkinlerin biz çocuklardan beklediği gibi...

VE YILLAR SONRA

Bakkal çıraklığı m, zaman zaman kesintiye uğrasa da tam 20 yaz sürdü. 20 yıl boyunca her yaz dedeme çıraklık yaptım. Bu süre içinde bakkalda, köyde, bende, hayatta çok şey değişti.

Dedem yaşlandı. Gözlüksüz gazete okuyamıyor, te- raziyi kullanamıyor. O yıllarda olan pek çok ürün yok artık. Jeton yok mesela, çünkü herkesin cep telefonu var. Beyaz çorap giyen insan yok mesela ... Külahta dondurma yok ... Çamaşır suyu için Akif Suyu diye inat eden kimse kalmadı. Gıcır Şükriye, Enseden Ağ rılı Lütfiye, Romatizmalı Melahat öldü, helva delisi ninem öldü. Canım İbrahim Amcam öldü. Vehbi Amca öldü. Onu da kendi bahçesine gömdüler. Ara sıra gidip sarı gazoz içiyorum me- zarının başında . Kahveci Dedem kahveyi devredeli çok oldu. Beğenmediğim oralete hasret kaldım ...

Akıllı birileri çıkıp vişneli sodayı keşfetti, ben de- miştim ... Çok satıyor, ben de alıyorum. Çekirdekler ambalajlı satılıyor, ben demiştim... Organik ürün çılgınlığı yaşanıyor marketlerde ... Bunu da demiştim... Her yerde doğum günü organizasyonları ya- pılıyor çılginca. O günlerde beni dinleselerdi, köşe- yi dönmüştük bugün ... Bakkalın ikinci katını kesin çıkmıştık ...

İyi ki de dinlememişler. İyi ki de çıkmamışız ikinci katı... Dayanamazdı dedem yoksa ...

Geçen ay beni aradı. Telefonu açar açma z ... "Kapatıyorum dükkanı" dedi.

"Nasıl? Neden? Ne zaman? N oluyor? İyi misin?" diye sıraladım soruları. Eskiden olsa o sorardı.

Yorulmuş. 35 yıl işletmiş bakkalı.

"Artık emekli olacağım, sabah erken kalkamıyordum, gece geç saate kadar bakkalı açık tutamıyorum. Yoruldum, çok yoruldum" dedi.

"Kabul et, bensiz yürütemiyorsun" dedim. Güldü.

"Kabul ediyorum . G ittin, beni yalnız bıraktın bu deli müşterilerle" dedi.

Ben başka bir şehirde yaşıyorum artık. Def tere yazdığım son maddeyi uyguladım. Okudum . Çok çalıştım. Okul birincisi olmadım ama üniversiteye g ittim. Yazar oldum. Ağzları açık kaldı.

Bana zamanında, "Kime çektin sen" diyenler şimdi, "aayynı ben" diyorlar.

"Hııııı" diyorum içimden, "aynı seni"

Olanları unuttum mu sandınız? Unutmam...

Çocuklar asla unutmaz, büyüseler de unutmaz ...

"Çocuk kalbi affeder ama asla unutmaz!"